

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 6-haasdos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 237.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, november 14

Mai számunk főbb közleményei:

- A Reiber-párt.
- Az első kerületi választás.
- Megszűnt a Kölcsey-egyesület.
- Az elengedett színház-bér.
- Új ítélet a Simon-Petrovics ügyben.
- Hittantánítás pofonokkal.
- Nehézségek az új kórház körül.
- Parlament a hangversenyteremben.
- Öngyilkos tengerészkapitány.
- Fölemelték az autobuszok viteldíját.
- Egészségtelen aradi iskola.
- Az agyonlőtt spanyol miniszterelnök.

Parlament a hangversenyteremben.

Arad, november 13.

A szövetkezett ellenzék a Royal-szálloda nagytermében, ahol rendszerint drága belépődíjak mellett fényes hangversenyeket szoktak tartani, ma belépődíjak nélkül, de az országnak annál inkább drága hangversenyt rendezett „ellenparlament” címmel. A hangversenyen az összes hírneves ellenzéki énekesek, közöttük Apponyi a „great hungarian primadonna” felléptek. Az ellenparlamentben hiven utánozták a képviselőházi szokásokat, volt korelnök, elnök, jegyző, szólásra jelentkező, albizottsági előadó és beszéd. Mindenekelőtt beszéd. A régi koalíció legszebb napjai óta nem volt alkalma Kossuthnak, Batthyánynak, Apponyinak és a többi grófnak annyit és olyan nyilvánosan beszélni, mint ezuttal.

A szónokok kétségtelen buzgalommal nyilatkoztak a Balkán-kérdésről, Szerbia jogairól, a török vereségekről, de a sok be-

szédben mégis elveszett a legszebb felszólalás. Egy őszinte ellenzéki politikus akarta elmondani, de benne rekedt. A felszólalás, amely ilyenformán hiányozni fog az ellenparlament örökbecsű évkönyveiből, a következőképpen hangzott volna:

T. Ellenház! Mikor a t. előttemszóló képviselőtársam által előadottakban osztózom, engedtessek meg nekem, hogy röviden megokoljam, miért vált szükségessé ez a helyesen, vagy helytelenül ellenparlamentnek nevezett értekezlet. Nem kétekedem abban, hogy szavaimat és megállapításaimat minden itt jelen nem levő képviselőtársam osztani fogja. Mert tökéletesen igaz van Apponyi Albert grófnak, hogy a parlament kapuit előttünk szuronyok zárják el. — Vagy még a szuronyoknál is jobban tiltja önértetünk, amit népies nyelven keményfejségnek, makacsságnak is neveznek, hogy helyet foglaljunk egy teremben, még mindjárt a képviselőház termében is azzal a kormánnyal és pártjával, amelyet szeretett vezéreink ismétlen halálra ítélték és halottaknak nyilvánítottak. Mi, tisztelt uraim, a képviselőház kapuját önértetesen csak egy esetben léphetjük át: ha a képviselői fizetésünket meggyünk fölvenni a képviselőház pénztárához! (Dörgő taps és eljenzés).

Már pedig, ha ez így van, mi következik ebből? T. Ellenház! Mi az égő seb balzsam nélkül, mi a madár dal nélkül, kérdezem a költővel és mi a képviselő beszéd nélkül? De még tovább folytatom: mit ér a beszéd gyorsiró, parlamenti tudósító és nyilvánosság nélkül! Ez az, aminek hiányát éreztük. (Ugy van, ugy van.)

A közóhajnak adok kifejezést, amikor ki mondok: az a sok beszéd, amely idáig Munkáctól Pettendig népgyűléseken elhangzott, semmit sem ér. Legszebb mondasainkat, szívünkől fakadó hazafias szótárunk összes kincsét eltékozoltuk hónapokon át a szalonnyelven pórnak nevezett falusiak kisdéd gyülekezetei előtt. Annyi népgyűlésen beszéltünk és annyit, mintha képviselő választásra készülnénk. És ebből a sok ékesen szóló, ragyogó beszédből mi maradt meg az utókornak, mit jegyzett fel gyorsiró ceruzája? Semmit, semmit!

Nagy hálával tartozunk vezéreinknek, akik végre rájöttek arra, hogy mi kell nekünk. A nyilvánosság! Nem a pettendi hü negyvennyolcasok nyilvánossága, hanem szeretett fővárosunké, ahol most már rajtunk függ az ország szone. És én teljesnek, nagy ügyünkhöz méltónak szeretném látni ezt az ellenparlamentet. Első teendőnek tartom ezért a munkaprogram megállapítását. Talán Batthyány Tivadar gróf előterjeszthetné mozgósítási javaslatát „az ellenzék jogainak fegyverrel kivívása tekintetében.” Talán Déry Zoltán t. képviselőtársamnak is volna javaslata az ismeretes négy millió újabb hollétéről... De nem akarok az események elé vágni...

T. ellenképviselőtársaim! Még csak egyet akarok mondani. Lelki szemeim előtt lebeg a jövő, amikor hálás honfiak, megértő unokák fognak idezarándokolni e szent hely elé, amelyet úgy mutogatnak, mint a magyar alkotmány egyik bástyáját. Ime — fogja mondani a jövő század történettudósa — ez a Royal szálloda. Sokáig nevezetes volt arról,

A viharfészek.

— Jegyzetek Arad város mai közgyűléséből. —

Ha leszámítjuk azt a csiklandós mozzanatot, hogy a közgyűlés a Birkás-dűlőn istállót épített a város egyik bikája számára, ahol a szarvasmarha-Don Juan légyottjai megfelelő milliót fognak találni (emiatt a fontos ügy miatt névszerinti szavazást kellett tartani) — a mai városi közgyűlés a kulturának meg az autobusznak jegyében telt el.

A kultura jobb erkölcsi csillantak meg egy epizódban, amely ezeket a vitákat megelőzte. Nemess Zsigmond dr. a színház-épület egy bérlethehelyiségének átruházása ellen szólalt föl, de beismerte, hogy érdekelt fél: ügyvédje egy másik kereskedőnek, aki szintén ajánlatot tett a bolthelyiségre.

Reicher Károly dr. tiszti főügyész, a város pecsétőre erre fölvette a törvénykönyvet és ráolvasta Nemess Zsigára:

— Aki valamely ügyben érdekelt, az a tanácskozásban nem vehet részt.

Nemess Zsiga szelid főhajással elfogadta az inkompatibilitást kimondó szót, valaki azonban csöndben megjegyezte:

— Hánynak kellene sokszor kimenni és hallgatni, ha ezt a szakaszt szigorúan betartanák...

Azután jött a kultura: az új reáliskola, meg a

felsőbb leányiskola, amelynek ügyét Mülek Lajos dr. bolygatta meg és végül természetesen — a kulturpalota.

Faragó Rezső tartott itt hosszú beszédet, kifogásolva, hogy a Kölcsey-egyesület, amely a kulturpalotának szülőanyja volt, megse kérdezték a felől, hogy miképp adminisztrálják a kulturpalotát, sőt most azt a kérését se akarják teljesíteni, hogy a maga eddigi könyvtárát maga kezelhesse:

— A hála, amelyet a város ezzel a cselekedetével kimutat, nem fog lelkesedést kelteni arra, hogy a jövőben kulturális alkotásokat igyekezzenek teremteni.

Azután kifogásokat tett a kulturpalota költségvetése ellen, a többek között azt kifogásolta, hogy „irodalmi és tudományos előadásokból” 2500 korona bevételt irányoztak elő, míg ezen a címen kiadásokra semmit se számítottak.

— Hát azt hiszik, hogy az írók és tudósok szerelemből, honorárium nélkül fognak előadásokat tartani?

Természetesen Varjassy Árpád polemizált a felszólalással. Kissé különös volt, hogy a Kölcsey-egyesület kérelmével maga a Kölcsey egyesület elnöke áll szembe, de ő megindokolta. A Kölcsey-egyesület fennmaradhat anélkül, hogy könyvtára legyen.

— Hány teatedző-egyesület, turista kör, foto-klub és más van Aradon, amelyek mind megélnék könyvtár nélkül...

Mülek Lajos szintén ezen a nézetben volt.

— M-gadjuk a tiszteletet a Kölcsey-egyesületnek: megtette kötelességét...

— Tehát elmehet! — vágta közbe valaki.

A hosszú vitát végül a főispán zárta be, megdorgálván Faragót, hogy „személyi érdekeket vett pártfogásba”, ami ellen Faragó protestált és végül, szokás szerint a kulturpalotára nézve elfogadták a tanács javaslatait.

A kulturpalotáról egy ugrás volt a színházig. Szendrey Mihály a rossz gazdasági viszonyokra való tekintettel, amelyeket a színház az idén nagyon megérez, kérte, hogy a nyári színház bérét engedjék el. A tanács a különös kivétel erős hangsúlyozásával azt indítványozta, hogy egy évre engedjék el a nyári színház bérét.

Priegl István dr. ellenezte ezt.

Ha a szinigazgató nem részesítette a várost a jövedelmében, mikor jól ment neki, ne kívánjon most bérelengedést!

Mülek Lajos dr. más véleményen volt.

— A szinigazgató nagy társulatot tart fenn, a kiknek magasabb bért fizet és a kik ezt csak Aradon költik el, tehát hasznára van a városnak...

— Dehogyan költik el! — mondták közbe.

— A Diósy Nusi takarékbába rakja — suditották elő ezt a nagy leleplezést.

hogy sok benne a vendég, sok benne a hangverseny. De igazi jelentőségét azon a napon kapta, amikor mi uraim, a magyar ellenparlament ide beköltöztünk és sok-sok beszédet hoztunk magunkkal. Beszédeket, amelyeket a magunk lármája miatt nem mondhattunk el, beszédeket, amelyeket nyilvánosság kizárásával tartott népgyűléseken hiába mordtunk el. Most megszálltunk a nyilvánosság házában és esküszünk, hogy addig innen el nem megyünk, amíg mind-mind ki nem beszéltük magunkat! Mert nem az alkotás a *parlament* munka, hanem a beszéd!

A Reiber-párt.

— A 300 tagú választmány. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A legkritikább esetek közé tartozik, hogy valamely választási küzdelemben oly fölényes bizalommal és biztonsággal mehetne be egy párt, mint ahogy Reiber Emil pártja teljes nyugodtsággal és bizalommal néz a vasárnapi választás elé. Reiber a kerület polgárságának bizalma, Reiber személye oly népszerű, hogy a választás eredményéhez immár kétség sem férhet. A végrehajtó bizottság megalakította tegnapelőtt a háromszáz választási választmányt. A megválasztott tagok — a kerület választópolgárainak színe java — készséggel fogadták el a megítéltetést s valamennyien kijelentették, hogy Reiber érdekében minden munkára *készséggel vállalkoznak*. A választmány tagjai a következők:

Adler Samu, Assael József, Abalfy Gyula, Almási T. Pál, Assael Károly, Anonescu Virgil, Ancs Sándor, Auerbach Hermann, Angel István, dr., Abay Ferenc.

Bauer Károly, Böhm Géza, Bruzhuber József, Bánhidny Antal hr., Bódi Bodog, Beles Vazul, Brunner Béla, Binder Lucián, Babiák Nándor, Botis Tivadár dr., Bozody János, Buzás Vilmos, Basch Simon, Bereczky Imre, Bársony Andor, Brunnenschinkel Ferenc, Bräuner Vilmos, Balázs Kálmán, Benkert György, Bettelheim Adolf, Boros Vida, Bata Kálmán, Blaha Károly, Bilkei Béla, Beck Péter, Berecz Károly, Bisám Gyula, Bérczy Ödön, Bánffy Sándor, Boros Károly.

Czeiler István, Csorogáru Román, Capdebó Géza, Csiky Károly, Csihandiu György, Csuker Ferenc, Csók Károly, Costa János.

Dörner János, Dobláschi József, Demián Aurél dr., Domán Ignác, Dengl József, Dick Samu,

Dessewlfy Dodog, Dörner Emil, Draser Oscár, Doka Miklós, Doroghy Lajos, Dulovits Oscar, Dvorzsák Lajos.

Eles Ármán, Erdélyi Andor, Eisenmagen Mihály, Eckhart Ede, Eliás Jakab, Eisen Károly József, Érczi Oszkar, Erdős Ignác, Édi Lőrinc, Einwag János, Erdélyi Ferenc.

Földes Soma, Frick József, Färber Lajos József, Farkas Ábrahám, Fleischer Adolf, Földes Adolf, Fülöp Endre, Faragó Rezső, Fenyves Károly, Fenyves József, Fábrián József, Földes Lipót, Fényes Kálmán, Forrai József, Faragó Béla, Fekete Jakab, Fetter Géza, Fodor Gyula.

Geller Izidor, Grimm A. József, Gruber István, Glück Ignác, Guttmann Samu, Gedeon János, Gerő Gyula, Guttig Lajos, Gérecz Károly, Gabos Jenő dr., Gutta József, Grünbaum Samu, Goschi Mihály, Gyovay Pál.

Hoffmann Sándor, Höflich Sámuel, Holló István, Heinecz Gábor, Hunyady József dr., Horváth Lajos, Herczeg Sándor, Hönigesz Nándor, Hecht Adolf dr., Hirsch József, Hirschmann Albert, Háromy László dr., Hirschfeld Márkus, Hönig Frigyes, Heach Béla, Hesch Vilmos, Hesch Viktor, Hank Albert, Herczeg László, Hodonszky Rezső, Heinrich Sándor.

Illic Simon.

Jellinek Henrik, Jakab Dazsó, Jakabffy Rezső, János János idb., Joó Béla, Jancovics Ferenc, Jakobovits Mór.

Kemény Manó, Kuttu Gyula, Kolliner Gyula, Kresz Ferenc, Kabdebó Lajos, Kerényi Kálmán, Kovácsics Miklós, Kuttu Alfréd dr., Kintzig János, Kornet Péter, Korais Ármán, Kaufner Zsigmond, Klein Marion, Kosminky Lipót, Klein B. Vilmos, Kornis Ödön, Korösi Géza, Korom József, Kornis Izsó, Kurzer Bertó, Kovács Miksa, Kintzig Géza, Kemény Miksa, Kelt József dr., Keresztes Ferenc, Korponai József, Kiss Ferenc, Kondorossy Kálmán, Kőrönczy Ferenc, Klein József, Kaiser Rudolf.

Lakatos Izsó dr., Lustig Andor, Lukácsy Lajos, Lustig Ármán, Lukács Géza, Lamser János, Lugosán Trju, Laczay István, Lócs Rezső, Lejtényi Sándor, Ledervas Géza, Löwy Mór, Lukácsy Lipót dr., Lacsni István, Laczay Gyula, Lázár Cornél, Lautner Mátyás, Lészay Endre, Lányi Marcell, Lénárd András.

Mihulin Miklós, Moldován Ödön, Moldován József, Márton Jakab, Mairovitz Emil, Monti Iványi Balázs, Mihajlovits János, Mester József, Munkácsi János, Martinu Gábor, Mihajlovits Dusan, Mencer Jakab, Mategowazky Károly, Müller János.

Nemess Géza, Nagy Orban dr., Németh Gyula dr., Nyáry Béla, Nyáry István, Németh Emil, Natland Beinát.

Obláth Béni, Oláriu Vazul, Örfi József, Oravetz Miklós, Ózari György, Quirini Sándor.

Pollák Arnold, Pal Miklós, Papp György, Petkovits Béla, Popovits István, Polgár Sándor,

Popp C. István, Pipos Péter dr., Papliczky Antal, Pohl Károly, Popovits Ferenc, Pacu Traján, Pittner József, Popovits Dénes.

Ring Géza, Rajku Sebő, Robitsek Ágost, Ransburg Sándor, Reinhart Géza, Rényi Miklós, Reicher Károly, Rosenberg Arnold, Ráskai Miksa, Razel József, Rákóczy József, Ráth Lajos, Rozványi Pál, Robitsek Samu, Reinhart Gyula, Réthy Ödön, Riedl Ödön, Steiner Ferenc.

Sugár József, Stengl Andor, Simonffy Aladár, Singer Ede, Salgó Henrik, Salacz Béla, Sonn Adolf, Stern Károly, Somogyi Gyula dr., Spitz Sándor, Strasser György, Seidner Frigyes, Sándor Arthur, Strumberger József, Stef Miklós, Stein Zsigmond, Scherhag Ernő, Schwartz Zsigmond, Schwartz Manó, Scherhag Henrik, Scheer János, Schäfer Henrik, Schäfer Izidor, Schmidt Gyula, Schubauer János, Szathmáry Gyula, Szende Lajos, ifj. Szalay Károly dr., Szirmay Károly, Szepe Ferenc, Szalay Manó, Szabó Lipót, Szalay Károly dr., Széll Ernő, Sztrójnyai Lajos, Szathmáry Király János, Szokoly Sándor, Szabó László, ifj. Szathmáry István, Szeibert Péter, Szobotta Nándor, Szántay Lajos, Szathmáry Mihály, Török Kálmán, Tisch Mór dr., Tomka Elek, Taraba Tivadár.

Vácán Traján, Vajda János, Vértes Dávid, Varjassy Árpád, Virágh Lajos, Vágvolgyi Lajos dr., Vési Károly, Vassilon Peter, Vljakovits Dusan, Világ János, Varjassy Lajos dr., Weil József, Weinberger Ferenc, Wally György, Wellis Sámuel, Weber Ágoston, Winter Adolf, Westmann Gyula, Wagner I. Ágoston, Weinberger Lajos.

Zöld János, Zikó János.

Az első-kerületi választás.

— Gyűlés Pálmai Lajos érdekében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Az első kerület választópolgárai ma egyhangú lelkesedéssel Pálmai Lajos dr. kir. közjegyzőt jelölték a megüresedett városatyai székbe.

A jelölés a kerület legszélesebb rétegeiben őszinte megalapozást keltett s mindenki teljes rokonszenvvel fogadta azt. Keresve sem lehetett volna alkalmasabb embert találni erre a mandátumra. Pálmai dr. egyesíti magában mindazokat az erényeket, amelyek ehhez a fontos tiszthez szükségesek.

A jelölő értekezlet este fél kilenckor volt a Fehér Kereszt szálló különterében. A természet szufolásig megtöltötték a választók, akiket az ügy és Pálmai Lajos dr. személye iránti lelkesedés szokatlanul nagy számban hozott össze.

Pontban fél kilenc órakor nyitotta meg az értekezletet Leopold Zsigmond, az első kerületi munkapárt elnöke. Rövid beszédben átvázolta az egybegyűlteket s viharos eljenzés közepette jelentette ki, hogy az I. kerületi munkapárt végrehajtó bizottsága Pálmai Lajos dr. kir. közjegyzőt ajánlja jelölésre. Miután az értekezlet zúgó eljenzéssel fejezte ki helyeslését, az elnök így folytatta tovább beszédét:

— Pálmai Lajos személyét, azt hiszem, felesleges önöknek bemutatni. Nem hiszem, hogy lenne valaki itt, aki nem ismeri őt, nem ismeri kiapadhatatlan munkakedvét és felülmúlhatatlan munkaerőjét. Attól a perctől kezdve, hogy a munkapárt kibontotta Aradon a zászlóját, ott harcolt az első sorban s nincs a pártban senki, de talán százan együttvéve sem tettek, dolgoztak, munkálkodtak annyit politikai elveink érdekében, mint ő.

Leopold után Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő szólalt fel. Beszédében hangsúlyozta, hogy az I. kerület az, amely mindig a munkapárt biztos terrenumának mutatkozott. Habár tény az, hogy a kerület szilárd politikai hitvallásának mindig tanujelét adta, mégis figyelmezteti az értekezletet, hogy ne bizzék el magukat a mindenki legyen ott vasárnap az urnánál.

Az értekezlet ezután adminisztratív ügyeket beszélt meg.

Végül Urbán Iván főispán is Szendrey kérelmét vette pártfogásba.

— Ha már a nyári színház béréről van szó, — jegyezte meg — ki kell mondani: az volt a hiba, hogy egyáltalán építettek nyári színházat!

Ebben azután az egész közgyűlés egyetértett. Sajnos, hogy az ilyenekre utólag jön rá a város. Így utólag állapította meg, hogy az autobus-üzem, amelyet kitűnő befektetésnek tartottak, csak úgy kerül ki a deficitet, ha a viteldíjakat és a bérletjegyek árát fölemelik.

A tanács javaslata ellen Adler Andor tartott kemény, számokkal alátámasztott beszédet és különösen a bérletjegyek fölemelése ellen tiltakozott, ami a kis tisztviselőket sújtja érzékenyen.

— Kérdezzék csak meg Róka pénzügyigazgató urat, aki három nap előtt mutatta meg, hogy az új adótörvény a hivatalnokok kenyerét is elveszi; hát még a város is jobban megterheli őket?

Reisinger Sándor az autobus-díjak fölemelése mellett szólalt föl, azután Mittner József állott föl:

— Nagyon egyszerű a dolog. Azelőtt husz fillér volt az autobus-jegy. Az autobus akkor nem ment. Most hat krajcár. Most jól megy. Ha jó a jó, minek azt a rosszal elrontani?

A főispán közbeszólt:

— Igen, de nem jó a jó, hiszen a drágább benzinnel mellett ráfizethet a város.

Szathmáry Károly üzemigazgató védte a maga üzemét, azután Reinhart Gyula tiltakozott a viteldíj-emelés ellen:

— Kiszolgáltatjuk ezzel a publikumot a konkurrens vállalatnak!

— A lovasut nem konkurrencia! — mondta Szántay Béla.

— Majd meglátjuk! — zúgtak rá.

Mikor a városatyák türelmetlenek kezdtek lenni, elrendelték a szavazást. Harmincötven tizenkilenc ellen megszavazták a stájerolást. Utána pedig föl-zúgott:

— Holnap! folytassuk holnap!

— Csak még egy fontos tárgy van, intézzük el azt ma, — könyörögtek az elnöki asztaltól.

— Halljuk, mi az!

Lócs tanácsos pedig referálta:

— ... az Apponyi-körut kimaradt részének aszfalttal leendő burkolása tárgyában.

— Aszfalt! Aszfalt! — kiáltották ijedten a városatyák és menekültek ki.

Ilyenek a város közügyei: kulturával kezdődnek és aszfaltba fuladnak be.

Megszünt a Kölcsey-egyesület.

— Kivégezte a városi közgyűlés. —

Arad, november 13.

Az aradi Kölcsey egyesület sorsa dőlt el ma Aradváros közgyűlésén. Ez az egyesület évtizedekig az egyetlen menedéke volt az irodalomnak Aradon, ahol az intelligenciának igen nagy tömege alkotó munka nélkül vegetál. A Kölcsey-egyesületnek kilencszáz tagja van s az egyesület valóban népszerű és ma a város közgyűlésében csak egy ember akad, aki érette sikra szállt, igaz, hogy általános helyeslés közepette. Hogy ez miért van így, arra csak egy ténnyel kell felelni, melyet az egyesület elnöke említett meg. Mikor az egyesület jövőjéről kellett határoznia a választmánynak, akkor *Varjassy Árpád* meghívására *harman*, mond: *harman jelentek meg az ülésen*. Az elnök, az alelnök és a titkar. Ha a tagok ekkora indolenciáját látja az ember, akkor nem csodálható, ha a város közgyűlésében az utolsó pillanatokban elhangzó segélykiáltást senki meg nem hallja.

A törvényhatóság valóságilag ideges lesz, ha kulturális kérdésekkel kell foglalkoznia. Tulsok jutott ki neki az utóbbi időben és mindannyiszor a kultúrához nem méltó alakban. Őrül tehát, ha az egyszerű bizonyos nyugvópontokra jutott kérdéseket nem bolygatják és meg az igazságos törekvések elől is elzárkózik.

Epen ezért tudomásul vette a közgyűlés a kulturpalota kezeleséről alkotott szabályrendeletet, sőt meg csak annak szakaszait sem engedtek felolvasni. Pedig mennyi megjegyzése, mennyi változtatni valója lett volna többeknek, akik azonban elállottak a felszólalástól, mert tudják, hogy a kulturpalota ma a legnépszerűlenebb valami a közgyűlés előtt. A tanács nevében *Lócs Rezső* tanácsnok ezután minden részletesebb ismertetés nélkül elfogadásra ajánlotta az intézmény költségvetését is. Egyetlen szava volt a tanácsnak azzal a kérelemmel szemben, melyet ma reggel nyújtott át a Kölcsey egyesület vezetősége, mely azt kívánta, hogy az egyesület könyvtárát, melyet átadott a kulturpalotának használatra, továbbra is ő kezelhesse.

— Tessék elutasítani — javasolta a tanács.

Ez a ridegség, mely még érveket sem keres magának, méltó keserűséget kelthetett mindazokban, akik a Kölcsey egyesület keretében ennek a városnak kulturájáért igen sokat dolgoztak.

Ezek és a nagyközönség nevében szólott *Faragó Rezső*, aki a keres teljesítését indítványozta a törvényhatóságnak.

— Méltánytalanság történt — mondotta — a Kölcsey egyesülettel a város részéről, amely azt sem tartotta szükségesnek, hogy a szabályrendelet megalkotásánál az egyesület véleményét meghallgassa. Az egyesület volt az, mely a kulturpalota létesítésének eszméjét megszülte, fejlesztette, sőt az egyesület volt az, mely annak anyagi segítségére is szorított az által, hogy a saját könyvtárát felajánlotta. Mikor ezt tette, a város közgyűlése, úgy tudom, határozatában ki-mondotta, hogy az intézmény kezelésében részt ad az egyesületnek. Nem volt módomban, hogy ezt az iratokból kikeressem, de úgy él bennem ennek tudata. Ez szülte azt a hangulatot, mely a város közönségét a további anyagi áldozatok meghozatalára lelkesítette. És most, mikor már az intézmény meg van, akkor a Kölcsey-egyesületet mellőzik, sőt egzisztenciális feltételeitől akarják megfosztani. Ez tükröződik vissza abból a költségvetésből, melyet a tanács beterjesztett és amelyet realisan nem mondhatok. A bevételek között szerepelnek a muzeumok látogatásai díjai 3000 koronával, noha eddig alig érték el a 700 koronát, ott van felvéve a kölcsönkönyvtár használati díja, mely a Kölcsey egyesület tagsági díjainak felel meg, tehát nem is a várost illeti. Ezzel szemben a könyvtár fenntartására mindössze 1500 korona van előirányozva. Ezzel az egy tételtől bizonyítható, hogy a kulturpalota könyvtára nem akarja a nagyközönség igényeit kielégíteni, nem akarja úgy kiszolgálni, mint ahogy ezt eddig a Kölcsey-egyesület

tette, amely érezte és tudta, hogy Arad publikuma mit olvas szívesen és ennek megfelelően gyarapította könyvtárát. Bevételként szerepelnek az előadások és felolvasások után szedendő díjak is, már pedig az intézmény létesítéséhez az a gondolat fűződött, hogy ott ingyenes előadások révén terjesszék a kultúrát, amint ezt a Kölcsey egyesület eddig is megtette. Kérem a tanács javaslatának napirendről való levételét és a szabályzatnak átdolgozását oly értelemben, mint azt a Kölcsey-egyesület kéri:

A Kölcsey egyesület elnöke *Varjassy Árpád* vállalkozott arra a feladatra, hogy az egyesület kérelmének megtagadását kérje a közgyűléstől.

— Kijelenthetem és biztosíthatom a közgyűlést afelől — mondotta, — hogy a kulturpalota könyvtára kifogja elégtelen a nagy közönséget, jobban, mint a Kölcsey egyesület tette. Ez az egyesület 2200 koronát fordított évenként tisztviselők fizetésére és a könyvtár gyarapítását elhanyagolta, ugyanígy, hogy az néhány év múlva teljesen hasznavehetetlenné vált volna. A kultuszminiszter ígérete szerint a könyvtáros mellé leküld egy állami tanítót, aki a könyvtárt kezeli és a közönség rendelkezésére fog állani. Emlerem, hogy a költségvetés nem realis, de ez úgy értendő, hogy a bevételek sokkal magasabbak is lehetnek az előirányzatnál. A Kölcsey-egyesület megszűntetését senki sem óhajtja és a kultúra számos tere nyitva marad részére. A könyvtárát odaajándékozta a városnak és azt vissza nem kérheti, sem pedig kezelésében részt nem vehet, mint ezt az Aradon járt *Szalay Imre* báró kijelentette. Nem a könyvtár az egyesület egyedüli bázisa. *Van Aradon más kultúregyesület is, itt van a turista-egyesület, a tornaegyesület, a regatta, egynek sincs könyvtára, mégis megfelel hivatásának.* Az ingyen előadásokról is gondoskodás történt, mert ugyancsak *Szalay báró* ígéretét bírjuk, hogy az *Uránia* előadásait megkapjuk. Kérem a tanács javaslatának elfogadását.

A békés kiegyenlítés simogató szavaival igyekezett a tanács ridegségén enyhíteni *Mülek Lajos dr.*, aki arra kérte a Kölcsey egyesület ügyéért sikra szállókat, hogy ne csináljanak a kérdésből kanapé processzust.

— Fejezzük ki tiszteletünket és elismerésünket a Kölcsey-egyesület iránt, mely a múltban megtette a köteleltségét, amely kilencszáz tagot tudott egyesíteni a kultúra szolgálatában. Miután megállapítható, hogy a felsőbb hatóságok sem túrnék a kettős kezelést a könyvtár körül, én is a tanács javaslatát fogadom el.

— A Kölcsey egyesület nem szép szavakat kér, — felelte *Faragó* — hanem jogainak elismerését és a nagyközönség érdekeinek kielégítését. A kulturpalota könyvtárosa soha sem dolgozhatik olyan szellemben, mely az állami sablontól irtózó közönség izlésének megfelelően.

A vitát az elnöklő főispán azzal rekesztette be, hogy az ő tudomása szerint is olyan állapotban van a Kölcsey egyesület könyvtára, hogy az rövid időn belül használhatatlanná válna. Kéri, hogy a kérdést ne itéljék meg személyi érdekek alapján.

— Pardon, én nem képviselek személyi érdeket — szólott közbe *Faragó*.

— Legalább a látszat olyan, — folytatta a főispán. — A kulturpalota könyvtára kifogja elégtelen a közönséget, mert az reggeltől estig mindennap nyitva lesz.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el ezután

A Kölcsey egyesület kérelmére azonban kimondotta, hogy a felügyelő bizottságban az egyesület részére négy helyett biztosít a szabályrendelet által tervezett két hely helyett és utasította a tanácsot, hogy az egyesület részére biztosítson helyiséget a palotában és ez iránt intézkedjék a felügyelő bizottság újan.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Az elengedett színház-bér.

— Vita a városi közgyűlésen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Szendrey Mihály aradi színigazgató tudvalóvön beadványban azt kérte, hogy a nyári színház évi bérét, 6000 koronát és a téli színház iroda helyiségeiért járó évi 600 koronát engedje el Arad város közgyűlése. Az idei rossz szezonnal indokolta meg az igazgató ezt a kérését, amelyet a városi tanács pártoló javaslatával terjesztett a közgyűlés elé.

A ma délutáni közgyűlésen *Lócs Rezső* gazdasági tanácsnok referálta *Szendrey* kérelmét és a tanács javaslatának elfogadását kérte.

— Elfogadjuk! — Megérdemli! — hangzott sokfelől és úgy látszott, mintha vita nélkül fogadnák el a tanács javaslatát. De váratlanul föl-emelkedett *Priegl István dr.* és megellenezte a tanács indítványt.

— Hivatkozom a főispán ur ismeretes kijelentésére — mondta — amelyben óméltósága takarékosra inti Arad város vezetőit. Hát én is azt mondom, hogy spórolni kell és épen azért ne teljesítsük *Szendrey* kérelmét. Elvégre ő a város egyik bérlője és ha neki elengedjük a nyári színház évi bérét, akkor legközelebb azok is jelentkeznek, akik a várostól bonthelyiségeket bérelnék.

— Ohó, ez nem igaz! Ez nem olyan fizet mint a kanavászterekedés!

— Ez kultur-bolt! — kiáltoztak össze-vissza.

— Nemcsak *Szendrey* éri a gazdasági derutot — folytatta *Priegl* — hanem mindnyájan. És különben is *Szendrey* a téli színház jövedelméből bőven fedezheti a nyári színház deficitjét. A városnak semmi köze ahhoz, hogy a színigazgatónak deficitje, vagy nyeresége van-e. Különben is mi már sokat költöttünk a kultúrára. *Szendrey* nem panaszkodhatik. Legutóbb is pályázat mellőzésével adtuk oda neki a színházat ujjab három esztendőre. Kérem a közgyűlést, utasítsa el *Szendrey* kérelmét.

— Szavazzunk! — hangzott minden oldalról. De a zaj elnémult, amikor *Mülek Lajos dr.* fölállott.

— Én ellentétes álláspontot foglalok el, mint *Priegl* barátom — szólott *Mülek dr.* — Az nem volna helyes, ha nem méltányolnók *Szendrey* kérelmét. Az ő szerződési ügye most nem tartozik ránk. Ha rossz szerződésünk van, azt másképpen kell orvosolni. De méltányos dolog támogatni a színtársulatot. Nem helyes, hogy azt mondjuk: te nyereséggel dolgozol a téli színházban, tehát adj abból nekünk is s fizess a nyári színház helyiségeiért még ha abban veszteséggel dolgozol is. Az a jövedelem, amelyet a közönségtől szerez a társulat, az visszakerül Arad polgáraihoz, mert a társulat tagjai elkölik, nem viszik takarékpénztárba!

— De igen! *Diósy Nusi* takarékbba hordja a fizetése felét!

— És *Beregi Sándor* maholnap virilista lesz Aradon! — kiáltoztak tréfásan és fölintegettek a karzat felé, amelynek egyik oszlopa mellett figyelt a színigazgató helyettese.

— Megérdemli *Szendrey*! A mezik nagy konkurrensai! Az idén rosszul megy a színház — hallatszott mindenfelől, miközben *Mülek dr.* beszéde végső akkordjait hallatta.

— Véleményem szerint, akkor cselekszünk bölcsen, ha elősegítjük a színház fennmaradását és egy csomó művész embernek egzisztenciát adunk.

— Ugy, ugy van — helyeselte a többség, amely aztán meg is szavazta a tanács javaslatát. Amikor már a határozatot meghozták, *Urban Iván* főispán szólott néhány szót, emléktálva *Priegl István* iménti szavaira.

— Az tény, hogy én takarékosra intam a tanácsot és a város vezetőit, a tanács még is teszi a maga javaslatait, amelyek meghozatalánál sokszor kényszerhelyzetben van. Azért van a közgyűlés, hogy aztán határozatával szankcionálja, vagy pedig megsemmisítse a tanács javaslatait. Ami most már a színházról illeti, konstataciónom kell, hogy méltányos volt az igazgató kérelmének teljesítése. Más városokban még szubvenciót is adnak a színházaknak, mi pedig eddig bért szedtünk a nyári színházért. Ha már elkövezték a hibát, hogy a nyári színház létrehoztuk, ne tetézzük azzal, hogy azért aért is kérjünk.

Fölemelték

az autbuszok viteldiját.

(Közgyűlési döntés — a közönség ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Harmincöt szóval tizenkilenc ellen, a ma tartott törvényhatósági közgyűlés befejezte előtt öt perccel, kimondották a város közönségének képviselői, hogy nem való a városnak semmiféle üzem, mert nem tud vele mit csinálni. Azaz, hogy majd nem tévedtünk, kimondották, hogy a városi üzemhez az illik: legyen drága, idegenedjék tőle a közönség, tehát fölemelték a viteldijakat úgy, mint azt a felügyelő bizottság, illetve a tanács javasolta. Ötvennégyen voltak mindössze a közgyűlés termében, noha évek óta ekkora fontosságú ügyet a törvényhatóság nem tárgyal.

Az anapatikus javaslatot Lőcs Rezső tanácsnok terjesztette be és hivatkozva a benzin drágulására és arra az erkölcsi kötelességre, hogy az autbuszoknak önmagát kell fejlesztenie, kérte, hogy a viteldijakat 16 fillérre, a bérletjegyeket 10, 7 és 5 koronára emelje a közgyűlés.

Ezzel szemben Adler Andor két indítványt terjesztett be. Vagy vesse el a közgyűlés a tanács javaslatát — mondotta — vagy pedig mondja ki, hogy a viteldijakat 14 fillérben, a bérletjegyeket 7 koronában állapítja meg. A tanács javaslatát időszerűtlennek, okszerűtlennek és feleslegesnek mondotta, még ha a benzin száz százalékkal emelkedett is. Számadatokkal bizonyította igen meggyőzően, hogy emelés esetére csak a lovasutat juttatja új erőkhöz a város, amely a maga üzemét direkt tönkre teszi. A város közszolgáltatásainak nem lehet csak az a célja, hogy a bevételeket szaporítsa, a polgárság jogos igényeit is ki kell elégíteni. Szem előtt tartva, amit a főispán tegnap a tanácsülésen mondott a városi gazdálkodásról éppen nem helyes, azt a közönséget rójjja meg újabb terhekkel a törvényhatóság, amely az új adótörvények által úgy is agyon lesz sújtva. Megcáfolja a főszámvevő és üzemigazgató által összeállított költségvetések tételeit és bizonyítja, hogy annyi utasa van az autbusznak, hogy díjemeléssel nélkül is prosperál, ha nem akar direkt nyereszkeskedni.

A nagy hatással elmondott beszéddel Reisinger Sándor szállott szembe és azzal érvelt, hogy az autbusz előnyeit élvezőknek kell viselni a díjemelést és nem szabad azt kívánni, hogy a külvárosok lakói fizessék meg az esetleges deficitet.

A jövő évi költségvetés alakulását festette fekete színekkel Szathmáry Károly üzemigazgató, aki a viteldijemeléssel után sem vár hasznot az autbusztól, mert minden személy szállítása 15 fillérről többre kerül. A maga részéről semmiféle álláspontot el nem foglal, a közgyűlésre bízta a döntést.

A tarifaemelés ellen szólalt fel Mittner József, majd pedig Urbán Iván főispán mondotta el, hogy az Acsev-nél a rendőrség a

gok egy része sokáig ellenezte a tarifaemelését, azzal érvelve, hogy a személyszállítás csökkenteni fog, míg az ő buzdítására Fábry Sándor dr. vezérigazgató három évi küzdelem után keresztülvitte az emelést és a vasut a legfenyesebb eredményeket érte el. A személyszállítás fokozódott. Ugyancsak az emelés ellen küzdött Reinhardt Gyula is, aki azt jósolta meg, hogy a lovasut megváltását teszi kockára a törvényhatóság ezáltal. Így kiadja kezéből azt az egyetlen fegyvert, mely által arra lehetett birni a közúti vaspályatársaságot, hogy konkrét és elfogadható javaslattal jött a városhoz.

Ezután Fábry Sándor dr. kelt a tanács javaslatának védelmére és azt jelentette ki, hogy a üzemigazgató költségvetése nem fedi a teljes valóságot az esetre, ha nem számít azzal, hogy a motorok 7—8 év alatt teljesen tönkre mennek és kikell azokat cserélni. A benzin árak folyton emelkedni fognak és az autbusz üzem csak tarifa emelés árán tud megbirkozni vele. A mai árak mellett lehetetlen az üzemet fenntartani.

— Az Acsev konkurrenciája nélkül áll, — mondotta a vita befejezéseül Adler — tehát annak a példáját nem követhetjük. De a város huszezer korona haszonhoz juttatja a lovasutat és önmagának pedig kárt okoz. Ha az illetékes tényezők rossz költségvetésekkel megtevesztik a törvényhatóságot, akkor minden erejével tiltakozni kénytelen az ellen, ámbár mindezt tekintetbe véve sem lehet őt meggyőzni arról, hogy a viteldij emelés akár méltányos, akár jogos, vagy akár okos politika lenne.

A közgyűlés 35 szóval 19 ellen a tanács javaslatát elfogadta.

TANÜGY.

Egészségtelen aradi iskola.

— A főigazgató a főreáliskoláról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A törvényhatóság ma tartott közgyűlésén Lőcs Rezső tanácsnok bemutatja a kultuszminiszternek azt a leiratát, amelyben beleegyezését adja ahhoz, hogy az új főreáliskola a városligetben a megnyitandó Dobó- és Orczy-utcák közé eső telken épüljön fel. Ezzel kapcsolatban szólalt fel Múlek Lajos dr. bizottsági tag és azt a kérdést intézte a tanácshoz, vajon van-e tudomása arról, hogy a jövő évi állami költségvetésbe fel van-e véve az Aradon építendő reáliskolára szükséges összeg.

— Alkalmam volt, mondja, most éppen a reáliskolát felülvizsgáló főigazgatóval beszélni, aki kijelentette, hogy a reáliskola termei, különösen a 7-ik osztályéi és a felsőbb osztályokéi mind olyan nyomorultak, annyira egészségtelenek, különösen egyik osztály annyira vizes helyen van, annyira nélkülözi a világot, hogy egyenesen merénylet számba megy a szegény fiatal gyermekeket oda elhelyezni. Megvagyok róla győződve, hogy a reáliskolában egyes osztályokba való felvétel azért lehetetlen, mert nincs helyiség, ahol a parallel osztályokat állítsanak fel. Hogy a reáliskolának a felállítására mentül előbb megtörténjen, én azt hiszem, legjobb lesz, ha felír a törvényhatóság a kormányhoz, hogy a reáliskolának Aradon való mielőbbi felépítésére iránt a szükséges lépéseket tegye meg. Ha a városháza pincéiből kitelepítjük a rendőröket, a főreáliskolában se tűrhetjük meg az egészségtelen helyiségeket.

A közgyűlés kimondotta, hogy felír a miniszterhez.

Az agyonlőtt spanyol miniszterelnök.

— Érdekességek a merénylőről. —

Távíráti tudósítás.

Arad, november 13.

Jelentették, hogy Madridban Canalejas miniszterelnök merényletnek lett az áldozata. A merényletről ma Madridból a következő részletek érkeztek:

Madrid: Canalejas gyilkosa Pardinaz Manuel, mint most kétségtelenül megállapították, veszélyes anarchista volt. A múlt héten érkezett Párisból Madridba. Pardinaz jó megjelenésű intelligens fiatalember volt. A merénylet elkövetésekor sötétkék zakkoruhát hordott és közvetlenül a merénylet előtt megborotválkozott. Az öngyilkos merénylő ruhazsebeiben több érdekes tárgyat találtak. Volt Pardinaznál egy női arckép a következő felirattal: „Feledhetetlen Mánuelémnek”. A belső zsebben egy a máj anatómiájáról szóló népszerű orvosi füzetet és egy „Nemzetközi összeesküvés” című röpiratot, amelyben francia, spanyol és angol nyelven anarchista szabályok vannak felsorolva. A merénylet szemtanui szerint Pardinaznak két cinkostársa volt a merényletnél. Ez a két ember a merénylő közelében tartózkodott és csak az öngyilkosság után eredt futásnak. Magatartásuk a rendőröknek is feltűnt, de nem szólították őket igazolásra.

Madrid, november 13. A király még tegnap este tanácskozott a kamara és a szenátus vezető politikusaival, akik valamennyien a mostani politika megtartását ajánlották. A liberális kabinet megmaradása tehát bizonyos. A rendőrök beadta lemondását.

A gyilkos sokáig megfigyelte Canalejas-t a meglátta, hogy a miniszterelnök naponként milyen utakon szokott járni. Két tanu azt állítja, hogy a merénylőnek cinkostársát is látta. A gyilkos, hir szerint, öszezoktetésben volt a portugál forradalmárokkal. A gyilkosság után Lisszabonba siferes táviratokat küldtek.

A király Canalejas özvegyénél látogatást tett és meleg szavakkal tolmácsolta részvétét. Az elhunyt holttestét a király intézkedésére a Pantheonban helyezik el. A halott miniszteri egyenruhában, pompás ravatalon nyugszik. A közhivatalok szünetelnek. A legtöbb színházban nem tartottak előadást.

Madrid, november 13. A mikor Canalejas vérző sebbel összeesett, egy rendőr odarohant a merénylőhöz és kardjával súlyos csapást mért a fejére. Erre a gyilkos revolveréből rálőtt a rendőrré, de nem találta, erre a merénylő öngyilkos lett. Két újságíró, aki Canalejas az utcán várta, hogy vele beszéljen, rendőrök segítségével a belügyminisztérium palotájába vitte a miniszterelnök holttestét. A kapualjban az egyik rendőr, aki még nem tudta, hogy mi történt, azt kérdezte a miniszterelnöktől:

— Mit történt, senyor Canalejas?

Canalejas elhaló hangon azt felelte:

— Ez a gazember megölt!

A miniszterelnök a következő pillanatban meghalt. A gyilkos néhány perc múlva halt meg, a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. Canalejas még tegnapelőtt este azt mondta a Daily Telegraph madridi munkatársának:

— Igazán örülök, hogy a Ferrer ügy revíziója végett vasárnapra összehívott népgyűlést nem tiltottam meg. Ha megtiltottam volna, akkor Spanyolországban reakcionáriusnak a külföldön pedig az inkvizíció eszközének mondtak volna. Büszke vagyok arra, hogy liberális államférfiu vagyok.

Azt beszélnek, hogy Canalejas már e hónap 6-án megemlítette, hogy teljesen megbízható jelentések alapján tudja, hogy halálra van ítélve. A rendőrség értesült róla, hogy a merénylőt nyolc hónappal ezelőtt Buénosz Ajreszből mint anarchistát kiutasították. Madridba utazott azután, onnan pedig Párisba, Londonba, Bordeauxba és Biarritzba. A lapok azt a véleményüket fejezik ki, hogy a merénylőnek más földadata volt, mint Canalejas meggyilkolása, de látta, hogy földadatát nem valósíthatja meg és végre megragadta a kínálkozó alkalmat, hogy a miniszterelnököt lölje agyon.

Hittantánítás — pofonokkal.

— Véres botrányok egy aradi iskolában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Kinos tanügyi botrány sorozat jutott ma tudomásunkra. Egy családapa megírta, hogy a Szentpéter-téri elemi fiú iskolában a katolikus hitoktató véresre pofozza a reá bízott kis tanulókat. A levél így szól:

Tekintetes Szerkesztőség! Minthogy éppen most, vasárnapi lapjukban a püspökünknek, mint a szeretet apostolának az új templom építésére vonatkozó döntését olvasóinknak tudomására hozták, egy róm. kat. hitoktató által a *szentpéter-téri elemi iskolában elkövetett* botrányát azon céliből bártorkodom tudomására hozni, hogy a város közönsége erről is tudomást szerezzen és lassá, mire nem képes egy hitoktató a ki Isten-szolgája és a hívők tanácsadója, meg pasztora és a szeretet hirdetője kell, hogy legyen, de e helyett egy goromba ember. Az iskola évet az egyes osztályokban úgy kezdte meg, hogy belépett a tanterembe és a gyermekek szokasos „Dicsértessék a Jézus Krisztus” köszöntésükre *pofonokkal felelt*. A köszöntésre nem válaszolt, hanem a ki csak mozgott, vagy mosolygott, azt pofonította és bottal elpáholta. Minden órában reszketnek az apró kis fiúcskák és igen sokan a felelemtől, leckejük nem bírják hiba nélküli felmondani, ezért megint csak *botrításokkal és pofonokkal fenyegeti őket*. Ezen durva bánásmódja által különös lelkipásztornak mutatkozott be a gyermekek előtt és így aztán a rosszabb és csintalanabb gyermekek megjegyzéseket is tettek egymásnak. E hó 8-án délelőtt egy ilyen megjegyzést, a melyet egy 4. oszt. tanuló tett, egyes gyermekek a hitoktatónak besúgták, mire a szentatyánk dühében úgy elverte az amúgy is gyenge szervezetű fiúcskát, hogy *szája vérzett* és a fején felrepedt a bőr. Egy néhány nappal előbb ugyan ezen kis fiúnak *tenyerére oly ütést mért a bottal, hogy felrepedt a bőr*. Ugyanazon az órán még egy másik fiút kihivott és a leckét ki skarta kérdezni, ezt nem tudta, de elfogadhatóan mentegelőzött, ennek dacára *öklével és botjával úgy összeverte, hogy orrából, szájából és szeméből vérzett és délután mindkét szeme véraláfutott*, azaz piros volt az ütésektől. Az előbbi és ez utóbbinak edesatyja hallomás szerint az iskola székénél feljelentést tettek, de több mint valószínű, hogy nem érnek ezzel semmit, saját maguknak kellett volna a fiaiknak adott verésért a hitoktatótól elégtételt szerezniük. Ugyanazon órán egy 3. oszt. fiúcskát, akit áthozott a 4. ik osztályba, úgy *felpofozta, hogy az ajtónak esett* és ez kinyílt és a szegény fiú a folyosóra kiesett. Az osztályokban nem imádkoznak soha, a gyermekek még azokat az imádságokat is elfelejtik, amelyeket más iskolákban tanultak. A „Miatyánkot” nem imádkozzák, hogy templomba kellene menni, arra nem oktatja a hitoktató ur, sem a felebaráti szeretetre nem tanítja őket, sem pedig a türelmességet nem gyakorolja, mivel ő maga a gyermekek felet csak ceruzával fogja és csavarja meg és a hajukból sodrott csomón huzza és kinozza meg. A mi jószágos püspökünket ezen brutális tett alig fogná örömmel eltölteni és talán remélhetjük, hogy egy ilyen gondolkozású hitoktatót valami jobb helyre, a zárdába lehetne tenni, ahol azonban nem emberekkel, hanem a gazdasági állatokkal foglalkozhatna. Hogy az itten elmondottak az igazságnak megfelelnek, maguktól a szülőktől megtudhatják és pedig *Szép*, ipariskolai tanár és *Poláke* cs. kir. tiszt, akinek Norbert nevű fiúcskája szenvedett sokat a hitoktatótól. *Egy családapa.*

Az a hitoktató, ahiről a levélíró panasza szól, *Palotás Gellért* minorita áldozár. Több családnál érdeklődtünk a levél tartalma felől és azt a fölvilágosítást kaptuk, hogy a sajnálatos panaszok nagy része megfelel a valóságnak.

Alkalmat akartunk adni *Palotás Gellért*nek is, hogy védekezését elmondja és ezért egyik munkatársunk fölkereste őt. A tisztelendő ur a következőket adta elő:

— Amit tettem, azért felettes hatóságomnál állom a felelősséget. Engem *különös misszióval küldtek Aradra ebben a tanévben*. Azért helyeztek ide, hogy vegyem át a Béla-téri és Szentpéter-téri elemi fiúiskola hitoktatását. Tavaly ugyanis *Otájos* főtitelendő ur, aki vizsgabiztos volt ezekben az iskolákban, csodálkozva konstata, hogy a hittantánítás rendkívül el van hanyagolva, sőt mondhatnám, hogy a tanítás eredménye egyenlő a semmivel. Látták, hogy erőskezű hitoktatóra van szükség és ezért engem jelöltek ki e célra. Én igyekeztem is megfelelni föladatomban és azt a sok rossz, szófogadatlan, pajkos nebulót *megfenytem, amikor megérdemlik*. Az nem igaz, hogy véresre verem őket. A levélben említett eset úgy történt, hogy megtudtam, hogy *Szép*, ipariskolai felügyelő rossz fia gorombaságot mondott rólam. Megkérdeztem az egész osztályt, halottak-e? Az osztály fele tanúságot tett, hogy a fiú csakugyan súlyosan megsértett engem. Ekkor a fiúnak kérdéseket adtam föl a hittanból. Nem tudott felelni. Erre, nem tagadom, felpofoztam. De bottal nem ütöttem meg. Tudom, hogy *Földp* igazgató urnál panaszt tett ellenem az apja, de én állok e panasz elebe, mert én csak kötelességemet teljesítem.

A royálbeli ellenparlament.

— A külügyi helyzet tárgyalása. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 18

A szövetséget ellenzők összes pártjai a Royal szálló nagytermében gyűltek össze. Az összes ellenzéki pártok vezetési megjelentek s körülbelül százhusz képviselő. *Sipos Orbán* korelnök megnyitotta az értekezletet s elnökké *Kossuth Ferencet* ajánlotta. *Kossuth* elfoglalván az elnöki széket, elmondotta, hogy azért jöttek össze itt, mert a magyar képviselőház kapui előttük be vannak zárva. Nagyon súlyos külügyi bonyodalmak keletkeztek, amelyek alatt a magyar képviselőház szoronyok fedezete mellett tanácskozik és határoz. Amint teheti a munkapárt azt, hogy tulajdonképpen munkapárti értekezleten hoz törvényt, úgy az ellenzék helyesnek tekintheti azt, hogy ellenőrző kötelességét az általa tartott értekezleten teljesíti. Felkéri *Apponyit*, aki az intéző bizottság külügyi albizottságának előadója, hogy tegye meg előadói jelentését.

Apponyi beszédének elején *Kossuth Ferenc* szavaihoz csatlakozik, ő is ketségbe vonja törvényességét mindannak, ami a képviselőházban most történik. Az ellenzéknek oda nem engedik be s ezért nemcsak jogosult, de egyenesen kötelességszerű dolog, hogy ebben az alakban feleljenek szavukat, kifejezést adjanak azon érzelmüknek és meggyőződésüknek, amelyek az ő küldöknök szívében, lelkében élnek, amikor ők állandóan kontaktusban vannak. Most teszik ezt a *külpolitikai helyzetben igen nehéz viszonyok között, igen nehéz helyzetben*. Normális viszonyok között, amikor nem szakadt meg a kontaktus az ellenzék és kormány között, különösen külpolitikai kérdésekben a kormány az ellenzéknek is tájékoztatta bizalmasan a helyzet olyan részleteiről, amelyek a nyilvánosság előtt nem voltak ismeretesek s így az ellenzék nem tett olyan lépéseket, amelyek a nemzet érdekeit sértették. Most a saját

józan ítélőképességünkre van bízva, hogy ilyen lépéseket ne tegyünk. Kijelenti, hogy az intézőbizottság külügyi albizottsága jelentéseinek megtételére őt kérte fel. Ezután előterjesztette a jelentést, miközben *Batthyány Tivadar* vette át a szót.

Az első felszólaló a vitában *Kossuth Ferenc* volt. Elsősorban kijelenti azt, hogy a magyar nemzet békét akar és kívánja, hogy a magyar nemzet is tudja meg azt, hogy a szövetséget ellenzők is a békét akarja. A békét természetesen egy nagyhatalom csak úgy tarthatja fenn, ha ezt a tekintély megőrzésével teheti. De szerinte a kardcsörtetés nem alkalmas mód a tekintély megőrzésére és amikor nemzetközi viszonylatban tekintélyünket akarjuk megőrizni, elsősorban éppen a kardcsörtetésről kell óvakodni. *Apponyi* már megmondta azt, hogy ne igyekezzünk hátráltatni, hogy a Balkán államok beilleszkedhessenek természetes helyzetükbe. Magyarországnak igen nagy érdeke ez több oknál fogva. Egyik érdeke Magyarországnak, hogy béke legyen, a Balkán-félszigeten magán pedig az ottani államok megtalálják természetes helyzetüket és hogy elhelyezkedhessenek anélkül, hogy ebben gátolni, vagy hátráltatni akarnók őket. A másik érdeke Magyarországnak az, hogy azok a fajok, amelyek a Balkán államokban vannak képviselve, továbbra is jóbarátaink maradjanak. Ezt minden körülmények között megkövetelhetjük. Amint jó békében élt a monarchia *Törökországgal*, úgy jó békességben akarunk élni a Balkán államokkal is. A Balkán félszigeten bizonyára erősen fejlődő államok fognak keletkezni, amelyek ipari és gazdasági téren erősen fognak haladni. Éppen ezért óvakodni kell attól, hogy elzárjuk magunkat az elől, hogy terményeinket és produktumainkat békésen értékesíthessük. Szerbiának joga van a tengerpartra és nem tudjuk elképzelni, hogy a monarchiának, de kivált Magyarországnak milyen érdeke, hogy Szerbia ne kapjon tengerpartot. *Semmi akadályt nem látunk, hogy Szerbia kereskedelmi kikötőt szerezzen, amennyiben ez nem akadályozza Albánia önállóságát* válhatásának. Van ilyen kikötő az *Adria* szélén és ilyennek koncedálni is lehetne *San-Giovanni de Medua*t anélkül, hogy ezzel Albánia önállóságát érintenék. Veleek volna ezért a monarchiát háborúba kergetni.

Ezután *Batthyány Tivadar* szólalt fel. Ő is azzal kezdi a felszólalást, hogy a békét hangoztatja. Két tényt tart szükségesnek erről a helyről megállapítani: az egyik az, hogy *junius* negyediké előtt a szövetséget ellenzők olyan proposíciókkal lépett a kormány és többség elé, amelyeket radikálisnak sem közjogi téren, sem szélső radikálisnak a választójog terén, vagy más téren nem jellemez. Mérsékelt, komoly közlést jóról javaslatokat tett az ellenzék. A másik, amit megállapít, hogy *junius* negyedikét követően az ellenzék is számolva a helyzettel megállapította azokat a feltételeket, amelyek alapján az alkotmányos parlamenti életet helyre lehetett volna állítani, a kormány azonban ezeket a javaslatokat nem fogadta el, sőt komoly tárgyalásokba sem bocsátotta az ellenzékkel. Azt mondják, hogy a monarchia veszélyben van és a béke is, tehát *párkülönbség nélkül egy politikát kellene csinálnunk a magyar kormánnyal* és a külügyi kormányzattal. Az ellenzék kétségtelenül támogatja a külügyi kormány politikáját, amíg az az igazság és a szabadság jegyében folyik. Addig azonban, amíg ilyen neveléses kardcsörtetéssel találkozunk, nem tudunk egy uton haladni a külügyi kormány politikájával. Magyarországnak gazdasági helyzete is békét követel. A külügyi kormány négy héttel sem látott előre s súlyosan kompromittálta magát azzal, hogy határozottan állást foglalt a statusquo mellett és alig egy két hét múlva kénytelen volt ezt az álláspontját feladni.

Károlyi Mihály gróf szólalt fel ezután s hangsúlyozta, hogy nem véletlen folyamánja ez a mostani helyzet, nem véletlen, hogy a törökök elbuktak és győztek a kis önálló nemzetek. A külügyminisztérium hihetetlenül blamáta magát, de a hibák hibáját abban látja, hogy a monarchia két állama között nem tudtak megtalálni azt a harmóniát, amely szükséges, hogy két ennyire szoros szövetségben álló állam közt fennálljon, ha sikeres politikát akarnak csinálni. A helyzetnek eredeti hibáját az annexióban látja. A külügyminisztérium a monarchia politikáját egy kártyára tette fel: arra az eshetőségre, ha a törökök győz-

nek. Az ellenkezőjével nem számoltak. Kívánja és hiszi, hogy az intező köröknek lesz belátásuk és orvosolni fogják a bajokat.

Ezután Kossuth Ferenc az ülést berekesztette.

Nem engedünk.

(Hivatalos jelentés Ausztria-Magyarország és Szerbia viszáljáról.)

Saját tudósítónktól.

Arad, november 13.

Felhivatalosan jelentik Bécsből: A helyzet a mai nap folyamán ugyszólván változatlan. Ausztria Magyarország követelése minimuma annak, amiből a legjobb akarat mellett sem lehet bármit is lealkudni. Eddig azonban semmi jel nem mutatkozott arra, hogy Szerbia engedne a maga álláspontjából. Ebben a helyzetben nem lehet elég gyakran és nyomatékosan hangsúlyozni, hogy a monarchia legkevésbé akarja Szerbiát gazdaságilag megfojtani. Ausztria Magyarország nem akar akadályt gördíteni az elé, hogy Szerbia kivételét az Adrián át lebonyolíthassa, de nem engedheti meg, hogy Szerbia Albán földön területi gyarapodást szerezzen. Ezzel szemben hajlandó mindent megtenni, hogy Szerbia kereskedelmét támogassa, feltéve, hogyha Szerbia is számol a monarchia gazdasági érdekeivel. A tárgyalások során gyakran volt arról szó, hogy Szerbia kikötőt kap hat az Aegéi-tengeren. Ez nem a bécsi kabinet javaslata, azonban nálunk sem kifogásolnák, hogy Szerbia az az Aegéi-tengeren kikötőt szerezzen. Mivel ez olyan területen fekszik volna, amelyre a bolgárok tartottak volna igényt, kell, hogy a Balkán államok egymás közötti megállapodással döntenek. Ausztria Magyarország nem fog ellenkezni és a részéről való beavatkozás erre vonatkozóan egyáltalán nem fogja gátolni. Ez a Balkán államok egymáshoz való viszonyának kérdése különböző forgalomból való híresztelések, minthogy ha a Balkán államok között már egyenlőtlenségek volnának, teljesen hiányában vannak az igazságnak. Az sem való, hogy Magyarország ilyen egyenetlenkedésekre számít. Az ilyen híresztelések olyképen keletkeztek, hogy a Balkán államok a háború megkezdésekor nem számolhattak azokkal az eredményekkel, amelyeket elértek, s ennél fogva az eredeti felosztási programot módosítani kellett.

A monarchia érdekeinek megvédésére iránt nyuló politikáját olyan nyugalommal és mérséklettel folytatja, amely már majdnem egész Európában elismerésben részesült. Ausztria-Magyarország elvileg hozzájárul a szövetkezett Balkán államok területi kiterjeszkedéséhez. Ez a kiterjeszkedés azonban attól fog függni, hogy a Balkán államok igényeiket milyen mértékben bírják összhangba hozni a nagyhatalmak legitim érdekeivel. A monarchiát igényeinek felállításánál nem taktikai okok vezették, hanem pusztán és határozottan igényeinek minimumát állapította meg. Ügye bizonyosságának tudatában, a dolgok további fejlődésének nyugalommal néz elébe.

(Enged Szerbia?)

A Pol. Korr. belgrádi tudósítása szerint Ausztria és Magyarország közvéleményének határozott állásfoglalása adriai kikötőknek Szerbia részéről való megszállása ellen a politikai körökre kivétel nélkül rendkívül erős benyomást tett. Ennek bizonyos kijózanodás jár a nyomában s megerősödött az a meggyőződés, hogy Ausztria és Magyarország kész érdekeinek megvédésére erőteljesen föllépni. Nem tagadható, hogy az adriai kikötők kérdésében Ausztria és Magyarország és Szerbia között főnálló ellentétek igen komoly természetűek, vezető körök azon-

ban ezeket nem tekintik áthidalhatatlannak; sőt éppen azt a várakozást fejezik ki, hogy a jelentékeny nehézségek ellenére is sikerülni fog a két állam diplomáciájának az eltérő álláspontok közti kiegyenlítést teremteni.

(A szerbek az Adriánál.)

Belgrád, november 13. A Stampa értesülése szerint Zsivkovics tábornok lovasága, amely Szkutariból indult el, tegnap délután Durazzóba érkezett.

Belgrád, november 13. Pasics a királylyal legközelebb visszaérkezik Belgrádba. Azt hiszik, hogy Pasics azért hagyta el a szerb fővárost, mert ki akart térni a külföldi diplomaták kérdészködése elől s időt akart nyerni, hogy Szerbia Albániában és Adrián befejezett tényeket teremtsen. Ezzel összefügg az a feltűnő dolog is, hogy az utóbbi időben jóformán semmitéle hivatalos hírt sem közöltek Jankovics tábornok hadseregéről, amely Albániában operál.

(Nagyzási hóbot.)

Belgrád, november 13. A felhivatalos Tribuna mai vezércikke nagyzási hóbotjában azt írja, hogy egész Európa remeg most a Balkán államoktól. A szövetkezett Balkán-államokkal — írja ez a lap — egy új nagyhatalom lépett a hat hatalom sorába. A Balkán országok lesznek az alapja minden további kialakulásnak. Sokkal nagyobb a feladata a Balkán-országoknak, mint azt bárki hinné. Nemsokára itt lesz az ideje, hogy kétmillió balkán-bajonett véget vessen az örök Balkán-kérdésnek, amely — úgy látszik — némely nagyhatalom szemében még mindig megvan. Közül a pillanat, hogy a Balkán államok teljesítsék regulator feladatukat a nyugtalan nagyhatalmak között. Evvel szűn megakadályozzák az európai konföderációt. Már csak ezért a szép feladatért is el kellene ismerni az új balkáni helyzetet.

(Mit akarnak az oroszok.)

Páris, november 13. Hutin Marcel, az Echo de Parisban ezt írja: Határozottan tudom, hogy az orosz kormány távol van attól, hogy a szerbket buzdítsa, hogy a Balkán félsziget fölosztásánál többet követeljenek, mint a mennyi részükre előzetesen meg volt állapítva. Az orosz kormány a szerb kabinetet türelemre és mérséklésre inti és figyelmeztette, hogy csapataival ne vonuljon Durazzo ellen.

Páris, november 13. Kokovcev orosz miniszterelnök a Figaro egyik munkatársának azt mondta, hogy úgy az ántánt, mint a hármasszövetség hatalmai őszintén a békét akarják s mind a két hatalomcsoport megérdemli, hogy a népek bizalommal viseltessenek iránta és nyugodtan várják meg a válság kimenetelét. A szerb kérdéssel azt mondta Kokovcev, hogy az egyik vagy másik elszigetelt térből lehetetlen a probléma összességét és összefüggését megítélni.

Pétrovár, november 13. A Roszeija azokat a lehetetlen híreket, melyek különböző hatalmaknak a balkáni kérdésben való állítólagos konfliktusairól szólnak, üres fecsegésnek jelenti ki. Ezek a híresztelések — ugymond a lap — minden alap híján vannak és nem egyebek, mint szenzációhajlásó lapok, valamint tőzsdei spekulánsok koholmányai, akik a közönség rovására akarnak nyereszkeskedni. A lap különösen egyes lapoknak szerepét illetőleg fejezi ki fölháborodását, amely lapok abban a hitben, hogy hozzájárulnak a nemzetközi helyzet megoldásához, a valóságban részint eszközei, részint áldozatai a legalacsonyabb tőzsdei uzsorának.

TÖRVÉNYKEZÉS

Uj ítélet a Simon-Petrovics pörben.

— Kétszáz koronás büntetés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

A múlt héten tárgyalta a szegedi ítélőtábla másodszer az a minden részletében ismeretes becsületsértési pört, amelyet Simon Ákos nyugalmazott tabiabíró Petrovics Mihály battonyai főszolgabíró ellen indított. A tábla felelőviteli tanácsa a múlt heti tárgyalás bizonyító részének befejezése után a mai napra tűzte ki az ítélet-hirdetést.

A tábla ítélete ezuttal is ugyanaz volt, mint az, amelyet a Kuria néhány fontos tanuvellemás fel nem olvasása miatt megsemmisített: Petrovics Mihályt becsületsértés miatt kétszáz korona pénzbüntetésre és a pörköltiségek viselésére ítélte.

Az ítélet ellen Petrovics védője Krenner Zoltán dr. semmisségi panaszt jelentett be a büntető perrendtartás 384. szakaszának 1. §. 9. 1. a) és b) pontjai alapján. A semmisségi panaszokra az szolgáltatott okot, mert az 1912. VII. t. c. szerint azokat az ügyeket, melyeket a törvény életbelépte előtt először még ötös tanácsban tárgyaltak, ha a folytatólagos tárgyalás a törvény életbelépte után volt is, mindig ötös tanácsban kell tárgyalni. A jelen esetben pedig a tanács csupán három tagból állott. Továbbá a bíróság semmisség terhe alatt nem tehet ítélet tárgyává oly tettet, mely miatt a vádló vádat nem emelt, a jelen esetben pedig a főügyész nem az ítélet által becsületsértőknek állított kifejezések miatt, hanem ezen kifejezéseknek a védelem által adott tartalma miatt emelt vádat. Ezenkívül pedig nem olvasták fel a Simon Ákost terhelő vallomásokot, a marasztalt által használt kifejezések nem merítik ki a becsületsértés tényálladékát és büntelhetőséget kizáró ok forog fenn, mert a valódiság bizonyítása sikerült.

A védő semmisségi panasza ellen Ringhofer Lajos táblai tanácselnök kifogást emelt, mert az ötös tanács hiánya miatt tett panaszt csak a tárgyalás kezdetén lehetett volna megtenni a pörrendtartás szakaszai szerint.

— Igen — válaszolt Krenner dr. — csak hogy ugyanannak a szakasznak a következő bekezdése kimondja, hogy az ilyen mulasztást hivatalból kellene konstataálni. Ez pedig nem történt meg.

A védő felszólalása eredménnyel járt, mert a tábla a semmisségi panaszt teljes terjedelmében tudomásul vette.

§ Pikáns pör. Érdekes törvényszéki tárgyalás folyt le ma a bécsi Józsefvárosi járásbíró előtt. Moissl Alajos képviselőtestületi tag jelentette fel becsületsértés miatt Hierhammer Alajos alpolgármestert mert egy képviselőtestületi ülésen az alpolgármester, háta felé mutatva azt kiáltotta oda neki a vita hevében:

— Itt van még egy hely az ön számára!

Az alpolgármester védekezésében előadta, hogy vita közben Moissl azt kiáltotta oda neki, hogy „annyi a rendjele, hogy többnek már nincs is hely a mellén” s erre válaszolt ő tréfásan, hogy „de itt hátul van még hely a számukra”. — A tanúk ellenkezőleg vallottak. Elmondották, hogy az alpolgármester így használta a kifejezést: „Ich hab' noch einen Platz da hinten für Ihnen!” nem pedig „für Sie”, vagyis az inkriminált kifejezést félre nem értőleg Moisslra, nem pedig a rendjelekre értette. A járásbíró vétkesnek mondotta ki az alpolgármestert és 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Aki eladta a leányát. Mint azt megirtuk, az aradi kir. törvényszék körülbelül egy év előtt hat havi börtönrre ítélte özvegy Marián Péterné aradi gyári munkásnőt, akiről bebizonyosodott,

hogy saját 14 éves leánykáját eladta. Az ügyész felebbezése folytán a nagyváradi kir. tábla elé került az ügy, amely a büntetést két évi fegyházra emelte fel. Most a Kuria is foglalkozott az ügygel s mindkét alsóbíróság ítéletét megváltoztatva 1 évi börtönrre ítélte az erkölestelen anyát.

§ **A katonaszökevény barátai.** Fegyveres erő elleni veszegetéssel vadolva áldottak ma az aradi törvényszék előtt Lakatos József és Lakatos László kijevi cigányok. A vád az volt ellenük, hogy a nagyváradi helyőrségtől megugrott két katonának, Marx György tüzérnek és Szabó András gyalogosnak szökését elősegítették azzal, hogy a katonáknak polgári ruhákat adtak. A két vádlott tagadott s miután Marx és Szabó szembesítették velük tagadták, hogy a civilruhákat a vádlottaktól kapták volna, Eckensberger Karoly dr. kir. ügyész elejtette a vádat.

Albánia függetlensége.

(A szultánt a harctérre küldik. — Törökország bekéért könyörög.)

Saját tudósítónktól.

Arad, november 13.

Törökország érzi, hogy hadserege a nevezetes csatáldzsi vonalon hiába akarja föltartóztatni az ellenséget, az előbb-utóbb áttöri az elszánt muzulmán sereget és akkor nem áll meg Konstantinápolyig. Nem akarja ezt a szégyent bevárni, hanem már most kapkod a béke után és hajlandó közvetlenül is tárgyalni a még nemrég is általa lenézett kis balkáni államokkal. A szultán kinos helyzetben van, állítólag már a civilistáját se kapta meg és népe azt kívánja, hogy ő és családja menjenek a harctérre.

A háborúnak nevezetes eseménye az, hogy az albániai bégek kimondták Albánia függetlenségét.

Mai távirataink a következők:

A szultánt a harctérre küldik.

Konstantinápoly, november 13. Szabah Eddin herceg a szultánhoz nyílt levelet intézett, a melyben kéri, hogy az egész császári családdal a csapatok élére álljon és a harctérre menjen, a hogyan a múltban a szultánok tettek. Szabah Eddin herceg a török vereségek okául a centralizációt jelöli meg. Ha Törökország a szomszédokkal való megegyezés politikáját követte volna, akkor ma a balkáni szövetségnek a szultán volna az elnöke. Szabah Eddin herceg nyílt levelét broszura formájában árulják Stambul utcáin.

Harc Csatáldzsa körül.

Konstantinápoly, november 13. Megbízható értesülések szerint az egész csatáldzsi vonalon megkezdődött a harc, amely különösen az északi és déli szárnyakon nagy elkeseredéssel folyik. Az Ikdám jelentése szerint a centrumban és Szinekli vasuti állomás körül véres harc folyik. A bolgárok óvatosan nyomulnak előre. Egyik szárnyuk Rodostó mellett áll.

Az Alemdár jelenti, hogy Kavala mellett véres harc folyik. A törökök sikeresen védekeznek. Csatáldzsa előtt csak előőrsi csatározások folynak. A török csapatok erkölcsi érzése nagyon emelkedett. A hadsereg el van szánva, hogy a szerbekkel egyesült bolgároknak a legelszántabb ellentállást fogja kifejteni. Hat szállítóhajó menekülökkel Szinepébe ment, még hetvenezzer menekült várja Anatóliába való elszállítását. — Számos muzulmán család Csorbu és Csatáldzsa környékéről ide érkezett. Körülbelül hatezer menekültet az ársiai partra szállítottak. A Konstantinápolyban tartózkodó menekültek számát hetvenezzerre tessék.

Belgrád: Kuncsicsevonál az arnauták, törökök, szerbek és bolgárok között elkeseredett ütközet fejlődött ki, amely a törökök vereségével végződött. A bolgárok nagy hadizsákmányt ejtettek, a szerbek 300 halottat és sebesültet, a törökök pedig 1200-at vesztek.

Szófia: Az első és harmadik számú bolgár sereg, amely e hó 6 án Lüleburgász és Csorbu között utonk indult, tegnap a csatáldzsi védelmi vonalra érkezett és megkezdte a támadást.

Szófia: Ide az a hír érkezett, hogy a bolgár sereg északi szárnya a csatáldzsi védelmi vonaltól északra Daskornai támadott nagy erővel és a külső sáncokat elfoglalta. Mivel a török sereg kétségbeesett ellenállást fejt ki, az ütközet valószínűleg több napig tart.

Küzdelem Drinápolyért.

Konstantinápoly november 13. A drinápolyi török csapatok tegnapelőtt kitortek és megverték a bolgárokat, akik ezer embert vesztek el, köztük több nagybaltásu tisztet is. A bolgárok óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy Drinápolyt elfoglalják.

Szófia: Hír szerint a törökök újból ki-rohanást kíséreltek meg Drinápolytól, de a bolgárok visszaverték őket.

A montenegróiak.

— Követünk Nikita királynál. —

Rjeka, november 13. Giessl osztrák és magyar követ tegnap reggel Vrpazarba ment, ahol a királlyal hosszabb beszélgetése volt. Ezután Giessl báró a királyt Rjekába kísérte és visszatért Cetinjébe.

Rjeka, november 13. A fshadiszállásra érkezett jelentés ezt mondja: A tegnapi erős bombázástól megrémülve, Szkutari város keresztény és mohamedán lakossága megjelent Hasszán Riza bég parancsnoknál és hivatkozva arra, hogy a bombázás megrongálja az épületeket, zavarja a közlekedést és veszedelemzveti a személyes biztonságot, kérte, hogy vagy adja át a várost, vagy menjen át támadásba, hogy a város ne legyen további pusztításoknak kitéve, Riza bég kijelentette, hogy kötelessége, amennyire lehet, kitartani. Az oftenziva azonban nincs helyén, mert a törökök védelmi állásban vannak. Szekulari átadásáról egyelőre szó sem lehet. Éjféli óta vihar és eső van, ami a montenegrói hadsereg operálóképességét tetemesen csökkenti és a legénységet föladatai teljesítésében erősen gátolja. A hadsereg vezetősége minden óvintézkedést megtett.

Belgrád: Monasztirt az egyesült szerb hadsereg még nem tudta elfoglalni és itten azt hiszik, hogy nagy nehézségekbe ütközik Monasztir elfoglalása, miután a török csapatok nagyszerűen vannak szervezve.

Albánia függetlensége.

Atén: Magán forrásból származó információk szerint a volonai albán bégek összeültek és proklamáltak Albánia autonómiáját.

A szultán nem kap fizetést.

Pétervár, november 13. A Novoja Vremja jelenti: Brusszában lázas sietséggel készülődnek a szultán fogadására. A padisah Hudonvenhiar nevű palotája már készen várja urát. Ha Konstantinápoly el-esik, a szultán nem Brusszában, hanem Kóniában fog trónolni. A szultán és a trónörökös a háboru kitorése óta nem kapta meg a civilistát, úgy, hogy mindent hitelbe kell nekik vásárolni.

Az idegenek védelme.

Konstantinápoly, november 13. Tegnap délután de Fournet francia tengernagy az itt vesztogló tizenkét uszítóhajó parancsnokainak képviselőjében, az osztrák és magyar nagykövetség első dragománja Pera követségi tanácsos a nagykövetségek nevében, valamint Naziv tábornok, a csendőrség főnöke és Izmet tábornok perai kato-

nai parancsnok a török kormány nevében tanácskozássra gyűltek össze, hogy a teendő biztossági intézkedéseket megvitassák. Elhatározták, hogy holnap újra összeülnek és előterjesztik indítványait arra nézve, hogy minő intézkedéseket tartanak szükségesnek.

Washington, november 13. A Tennessac és Montana cirkálók ma reggel Filadelfiából Szmirnába és Beirutba mentek.

Tanácskozás a békéről.

— A békekötés föltételei. —

Konstantinápoly, november 13. Hír szerint a porta a francia kormánytól jegyzéket kapott, amely azt mondja, hogy ahhoz, hogy a mediáció hatásos legyen, szükséges az, hogy a porta közölje békeföltételeit. Noradunghian külügyminiszter a kérdést a minisztertanács elé terjesztette. A minisztertanács elhatározta, hogy a hatalmaknak azt fogja válaszolni, hogy nem Törökország dolga, hanem a négy balkáni államé, hogy megállapítsák az ellenségeskedés megszüntetésének és a béke megkötésének föltételeit. Erre vonatkozó közlést a hatalmak holnap kapnak a török nagyköveteiktől.

Orosz tanács.

Konstantinápoly, november 13. Az Alemdár jelenti, hogy a pétervári és bécsi török nagykövetek jelentése szerint Oroszország és Ausztria és Magyarország között nagyon feszült a viszony.

D plomáciai körökből jelentik, hogy Szaszanov a pétervári török nagykövetnek azt mondta, hogy a törökök a balkáni háborút azonnal befejezhetik, ha Macedóniának autonómiát adnak, csapataitkat visszavonják, Üszkübt a szerbeknek adják. Meduát a montenegróiaknak és Durazzót a szerbeknek engedik át és Bulgáriának megfelelő hadikárpótlást fizetnek. Oroszország ezért arra kötelezi magát, hogy a bolgárokat rákényszerítik, hogy hadseregüket az okkupált területekről visszavonják. Szaszanov hozzátette, hogy Ausztria és Magyarország ez ellen tiltakozhatik, amennyit akar, az ő szavát el fogják fojtani.

A porta ezt az ajánlatot Hilmi basa jelentése alapján visszautasította. E jelentés szerint Ausztria és Magyarország csak azt a jogot követeli, hogy Plevljet visszafoglalkassa s ezért viszont minden erejével meg fogja akadályozni, hogy a balkáni államok török kikötőket kapjanak és Szalonikit okkupálják. A balkáni konfliktus megoldásánál Ausztria és Magyarország Törökországot támogatni fogja.

Béke, vagy fegyverszünet.

London, november 13. A Reuter-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: Hír szerint a porta fegyverszünet végett egyenesen Bulgáriához fordult.

Szerb és görög operáció.

Belgrád: Üszküdből táviratozzák a Szampának: Zuzev Sándor görög tábornok külön küldetésben a szerb főhadiszállásra ment s kihallgatáson jelent meg Péter királynál. A tábornok jelentette, hogy a görög sereg egy része Szalonikiból utban van Csatáldzsa felé a bolgár haderő támogatására, a másik sereg Monasztir felé siet, hogy a szerbekkel egyesüljön.

Az Antivárin át érkezett utasok azt beszélik, hogy három nap előtt az osztrák-magyar posta alkalmazottját ismeretlen tettesek meggyilkolták. A konzul követeli a válitól, hogy nyomozza ki a gyilkosokat.

Kolera.

Atén: Kolera miatt a Konstantinápolyból származó dolgokra öt napi vesztogzárt rendeltek el.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Heti műsor:

Csütörtök: *Saphó*, szimf. Először.Péntek: *Saphó*, szimf. Másodszor.Szombat: *Abrahám a menyországban*, operette. Bemutató-előadás. Először.Vasárnap: Délután: *A kis gróf*, operette.Este: *Abrahám a menyországban*, operette. Másodszor.Hétfő: *Mella Mars* és *Laszky Béla* nagy hangversenye és *Mézes hetek után*, vigjáték.Kedd: *Mella Mars* és *Laszky Béla* nagy hangversenye új műsorral és *A szép gárdista*, operette.

* A Solymosi kiállítás sikere. A Solymosi kiállítás ismét fényes eredményről számolhat be. A tegnapi nap vásárlói a következők: Stauber József írószerszám, Szántay Lajos műépítész (2 ik vásárlás), Barta Dezső, Deutsch Ardorné (2 ik vásárlás) és Leitner Ernő dr. igazgató főorvos.

* A Nagy Endre kabaré-igazgatója. Budapestről már jelentették, hogy a Képzőművészeti Társaság régi Műcsarnokának új bérszerződésével kapcsolatban a Nagy Endre-kabaré körül változások állanak elő. Nagy Endre most elhatározta az idei szezonban még ő dirigálja a *Modern Szinpadot*, de jövőre már más kerül helyébe. Az új igazgató, — *Medgyaszay Vilma*.

* A Solymosi-kiállítás Makón. Aradon ma zárult be Solymosi Marton műkereskedő nagy sikerű képtárlata és az ambiciózus műkereskedő holnap Makóra szállítja át képgyűjteményét, amelyet ott a fővárosból érkező újabb művészeti festményekkel bővíti ki és frissíti fel. Makón a Solymosi kiállítás Csanádvármegye székházának dísztermében nyílik meg, amelyet *Hervay Gyula* alispán készséggel engedte át az ismert műkereskedő névszavának. Kétségtelen, hogy Makón ép oly megértő és érdeklődő közönségre talál Solymosi kiállítása, mint Aradon és az ország minden városában, mert lehetetlen elzárkózni annak megállapításától, hogy Solymosi Marton komoly és művészi munkákat gyűjt össze kiállításában, amelyek a legjobb nevű ismert magyar festőművészek alkotásából hoznak könnyen megszereshető kollekciót a vidéki művásárló közönségnek.

* Az Aradi Filharmoniai Egylet első zenekari szimfonikus hangversenye Mooshammer Román hárfaművész, a bayreuthi Wagnerfestspielek első szolisiájának közreműködésével már most vasárnap este 8 órakor lesz a Fehér Kereszt nagytermében. Jegyek 6—2 korona árban még korlátolt mennyiségben kaphatók Scherbágy és Fiacsánél (Andrássy tér 14.) A bérloknak belépőjegyül igazolványuk szolgál.

* *Saphó*. Holnap lesz a premiérje Daudet Alfonz világhírű drámájának, a *Saphónak*. Daudetnek ez a darabja a romantizmus alkotása, a romantikus drámák legcsodásabb, klasszikus mintaképe, amelyet méltán lehet Dumas Kaméliás hölgye mellé állítani. A *Saphó* egy vénülő, öregedő courtisan megrázó, lesújtó tragédiáját érzékíti meg előtünk; a szerencsétlen asszony egy ragyogó, szédületesen nagy pályafutás örömeiben, kéjben tobzódó élet után, amikor már az elvirágzott kokottak szomorú napja közelg, beleszeret egy ártatlan kis diákba, akit kétségbeesett erővel igyekszik megtartani magának. A *Saphó* vezetőszerepeit a Keszler pár játsza; ezenkívül az egész drámai személyzet játszik a darabban.

* A drágán megfizetett boldogság. (Szenzációs dráma az Apollóban.) Az Apolló színház holnap a maga nemében páratlanul álló, szenzációs drámát mutat be. A dráma címe: A drágán megfizetett boldogság, főszereplője Henny Porten, a világhírű tragika. Minden dicséretnél többet mond maga a darab, amelynek mindvégig izgató és a szemlélő figyelmét lekötő cselekményéből egy kis izelítőt adunk. Gellmár földbirtokos lakásába betörök jártak. A nyomozás megindul és egyik szolga azt vallja, hogy a betörés éjjelen Stürmer Félix dr. t látta az udvarban. Stürmerre irányult a gyanu, aki férfias önmegtadással nem tiltakozik a vád ellen és börtönbe kerül. Edith, a földbirtokos szép hitvese nem árulja el a titkot és a legretentőbb lelki kinokat állja ki, míg lovagja a börtönben sanyalódik. Ámde egy váratlan fordulat kiszabadítja Stürmert a börtönből. Az igazi betörő halálos ágyán bevallja bűnét és Stür-

mer szabad lesz. Ekkor tör csak ki a bonyodalom. Gellmár földbirtokos kérdőre vonja Stürmer dr.-t, hogy mit keresett ő éjnek idején udvarában. Stürmer habozik a felelettel, a botrány kitör és a megcsalt férj párba vitt a doktorral. A párban Gellmár elesik és Stürmer ismét börtönbe kerül. Kiszabadulása után romantikus körülmények között találkozik kedvesével és a szerelmes pár hosszú viszontagságok után megtalálja boldogságát. 177

* Mindent a szerelemért. (Nagy norvég sláger az Urániában.) Premiér van csütörtökön az Urániában, még pedig a legizgalmasabb bemutatók egyike. A világhírű norvég filmgyár legújabb remekét a *Mindent a szerelemért* című három felvonásos drámát ismeri meg a közönség. Egy előkelő család nagy fia beleszeret egy Murza nevű műlovárnőbe, akinek grófi udvarlója párban keresztlővi a hadnagy lábát, ezzel megszegi a fiatal katona egész pályafutását. A fiu gyógyulása után egészen rabja lesz szenvedélyének. Feikutatja a vándorcirkuszt és ismét megtalálja Murzát. Egyik bizalmas beszélgetésük beaurulják a grófnak, aki súlyosan megszurkálja a hadnagyot, a dulakodás közben pedig egy felborult lámpa összeeseti Murza gyönyörű arcát. A lebilincselő tárgyú dráma a dán művészek előadásában pazar kiállítással kerül előadásra. 175

* Asta Nielsen az Urániában. Egy évi pihenés után vasárnap szerencsénk lesz az Urániában a nagy dán tragikához Asta Nielsenhez. A legújabb, most piacra került norvég filmben, A tábornok gyermekeiben ő játsza a főszerepet.

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel László* kölcsönzőintézetében, Aradon.

HIREK.

Legújabb.

— *Lapzártá után érkezett táviratok.* —

A Pester Lloydnak jelentik Bécsből: Danev budapesti tartózkodása alkalmából nyilvánosságra jutottak olyan hírek, amelyek szerint Danev utazása egyértelmű volna azzal, hogy Bulgária a balkán-szövetségben Szerbiával szemben foglalna állást a monarchia javára. Ezzel szemben bécsi illetékes körökben ezeket a híreszteléseket csak a legnagyobb skepsissel s ketekedéssel fogadták, mert megvannak győződve, hogy Bulgária e háború folyamata alatt annyira összenőtt szö etégesével, hogy ezek a híresztelések a valóagnak meg nem felelhetnek. — A monarchia ragaszkodik úgy, mint eddig, ahhoz, hogy az *Adria partján szerb foglalások ne történhessenek*. Az a terv, hogy Szerbia az Illyr tenger mellett szerezzen partokat, nem származott a monarchiától, hanem más államnak a terve lehetett.

London: Az angol alsó házban Asquit miniszterelnök ma beszédet mondott, amelyben kijelenti, hogy újból beterjeszti a javaslatát, mert a Brembo féle határozati javaslatnak elfogadása a kormányt azon szükségesség elé állítaná, hogy a konzekvenciákat levonja és lemondjon, ami a jelen helyzetben óriási zavarokat idézne elő. Azért a kormány reméli, hogy a képviselőház igazi véleménye az ő álláspontját fogja igazolni.

Öngyilkos tengerészkapitány.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 13

A legesendesebb Budán, az Attila utca 91. számú házban megrendítő öngyilkosság történt ma délelben. *Solymásky Endre* Oszkár, nyugalmazott tengerészkapitány, tengerhajózási felügyelő, brown-revolverével lőbelötte magát s nyomban meghalt. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Az öngyilkos tengerészkapitány negyvennyolc esztendő volt, képzett, kitűnő tengerész, nemrég vonult nyugalomba. A magyar iskolahajó ügyének lelkes propagálója volt; egy könyvet is írt róla. Hosszu ideig lakott Fiumében, ahol tanár volt a tengerészeti akadémián. Néhány év előtt nyugdíjaztatta magát s akkor családjával Budapestre

költözött. Itt vállalkozásokba kezdett; előbb egy irodalmi lapot indított, de ez a vállalkozása nem sikerült. Pár hét előtt egy nemzetközi könyvnyomtatást indított s abban főleg tengerészeti ügyekkel foglalkozott. Az öngyilkosság nagy feltűnést keltett Solymásky ismerősei körében, senki se tudja, miért vált meg az élettől a vagyonszerető tengerész.

Az öngyilkos semmiféle irást nem hagyott hátra. Az öngyilkosság már a déli crákban történhetett, de csak délután fél kettő után akadtak rá Solymásky holttestére, amelyet a törvénytudományi intézetbe szállítottak.

Az öngyilkos felesége, *Burqosz Róza* nem tudja magyarázatát adni férje végzetes tettének. Rendes anyagi körülmények között éltek és Solymásky még tegnap is vidám és jókedvű volt.

— *Zita főhercegné gyermeke*. Bécsből táviratozzák: A verholdi kastélyban a jövő hétre várják *Zita* főhercegné lebetegedését. Ha főherceg születik, a király lesz a keresztapa.

— *Tisza Kálmán szobra*. *Nagyvár adró* jelentik, hogy ma döntöttek Tisza Kálmán gróf szobrára beérkezett pályázatok fölött. A beérkezett pályamunkák közül egyik sem alkalmas a kivitelre. Szentgyörgyi István tervét 2000, Margó és Pongrácz tervét 1000—1000, Horváth Adorján pályatervét pedig 5000 koronával jutalmazták. A többi megvásárolták s végül elhatározták, hogy Szentgyörgyi, Margó, Pongrácz és Horváth között szűkebbkörű pályázatot irnak ki.

— *Singer Zsigmond kitüntetése*. Budapestről jelentik: Az olasz konzul felkereste *Singer Zsigmondot*, a Pester Lloyd főszerkesztőjét, hogy átnyujtsa az olasz korona rend nagy keresztjét, amelyet az olasz király adományozott neki.

— *A fizikai és kémiai Nobeldíj*. *Stockholmból* táviratozzák: A svéd tudományos akadémia az idei fizikai Nobel díjat *Dalen Gusztáv* svéd mérnöknek, a Gizakumulátor társaság főnökének, a kémiai díjat pedig két részre osztva a felét *Yriquard nancyi*, a másik felét *Sabátier toulousei* egyetemi tanárnak adta.

— *Bankett Tisza István tiszteletére*. A bankett rendező-bizottság felkéri mindazokat, akik Tisza István gróf tiszteletére e hó 18-án este 8 órakor a Fehér Kereszt szálloda télikertjében tartandó társas vacsorán részt ohajtanak venni, szíveskedjenek a részvételi jegyet legkésőbb e hó 16-ik napjának este 8 óráig annál inkább kiváltani, mivel a rendelkezésre álló helyek korlátolt száma miatt a később beérkező aláírások esetleg figyelembe vehetők nem lesznek. Egy teríték ára itallal 5 korona. Jelentkezések eszközölhetők *Weisz Leó, ifj. Klein Mór* könyv- és papirkereskedésében kitett ivéken.

— *Az osztrák miniszterelnök utazása*. Budapestről táviratozzák: Félhivatalosan jelentik, hogy *Sürth osztrák miniszterelnök* holnap délelben Budapestre utazik.

— *A második katolikus templom*. A templomépítő bizottság és a tanács javaslata alapján Arad törvényhatósági közgyűlése ma kimondotta, hogy a rendelkezésre álló 495 ezer korona keretében a *Ferenc térien* felépíti a második katolikus templomot és az ahhoz kapcsolódó kegyuri jogokat és köteleességeket gyakorolja, illetve végre hajtja. Az építkezés előkészítésére azt a bizottságot kéri meg a közgyűlés, melyet a templomépítő bizottság jelölt ki.

— *Letartóztatott ügyvéd*. *Pécsről* táviratozzák: *Filipp Ferenc dr.* mohácsi ügyvédet, *Visi Lajos dr.* királyi közjegyző helyettesét ma délután Mohács-on az utcán letartóztatták, a pécsi vizsgálóbíró rendelkezésére több rendbeli szabálytalanság miatt. A pécsi ügyészségre kísérték.

— **Csapatszállítások Boszniába és Hercegovinába.** Az *Aradi Közlöny* ma beszámolt arról, hogy az aradi 33. gyalogezred legénységi állományából holnap csütörtökön jelentékeny számú csapatot visznek le Boszniába, Hercegovinába és Crkvicebe. Ugyanilyen intézkedés történt más nagy helyőrségeknél is. Most félhivatalosan azt jelentik, hogy ezek a csapatszállítások nincsenek összefüggésben monarchiáknak Szerbiával való konfliktusával. Az új védtörvény értelmében az idén már nagyobb számú ujoncok vonultak be, s az új rend alapján ezeket az ujoncokat négy hétig a saját ezredeiknél képezték ki, a kiképzés után pedig a megfelelő századokhoz osztják be őket. Ez a négy hét most telt le és az ujoncokat most szállítják el azokhoz a századokhoz, amelyekhez beosztották őket. Természetesen a Boszniában, Hercegovinában s Dalmáciában lévő századokhoz is tekintélyes számú ujoncokat osztottak be, a szállítást e hó 14-én, csütörtökön teljesítik és ezért indulnak holnap katonai vonatok az ország különböző részeiben.

Bécsből jelentik: A bécsi Reichsrath mai ülésén a szociálisták interpellációt intéztek a honvédelmi miniszterhez s a miniszterelnökhöz, hogy mi igaz a mozgósítási hírekből és hogy a kormány gondoskodik-e arról, hogy a csapatváltozások nyugtalanságot ne okozzanak. Az interpellációra nem válaszoltak.

— **Eljegyzés.** Schwarc Cornéliát, az *Aradi Közlönynek* Lia álnéven ismert talentumos tárcsíróját a napokban Budapesten eljegyezte *Sebestyén* Jenő dr.

— **Házasság.** Vass József dr. zsidói ügyvéd e hó 16-án délelőtt fél 12 órakor köt házasságot az ág. ev. templomban *Knothy* Irmával, özv. *Knothy* Gézáné leányával.

— **A hó pusztításai.** Besztercebányáról jelentik: A városban és környékén két nap óta állandóan havazik. Tegnap egész éjjel sűrűn hullott a hó s reggelre a városban óriási károkat okozott. Az esővel vegyest, nehéz, körülbelül hetvenöt centiméter magas hóréteg a távbeszélő hálózat vezetékait az egész városban összetépte, úgy, hogy a távbeszélő hálózatot használaton kívül kellett helyezni. A nyilvános parkokban és az utcákon a 10–20 centiméter vastagságú fákat annyira összetörte a hó, hogy sok helyütt csak csonka törzsek meredeznek ki a fehér takaróból. Az utcákat és tereket a hó birtelen olvadása következtében oly nagy víz borította el, hogy a gyalog közlekedés sok helyen ma'dnem lehetetlenné vált. A havazás még egyre tart. — *Fiuméből* táviratozzák: A Dalmát partokról érkezett utasok elbeszélése szerint a Dalmát partokon olyan nagy havazás volt, hogy csak a Riekán át lehetett Antiváriba elindulni, mert a többi utakat egészen eltemette a hó.

— **Adományok.** *Deutsch* Ármin sírjára szánt koszorúmegváltás címen lapunk kiadóhivatalába *Márovitz* Mór M. Radna 80, *Ehrenfeld* Vilmos Lipps 10 koronát küldöttek a népkonyha, *Mairovitz* Adolf és neje M. Radna 20 koronát az izr. négyelet részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk. — Ugyane címen özv. Basch Lipótné 20 koronát az izr. népkonyhának, *Jakabffy* Jenő és neje (Budapest) 20 koronát, *Mairovitz* Adolf (Máriaradna) 20 koronát az izr. jót. négyeletnek és *Wallfisch* Ármin és neje 20 koronát az izr. jótékony egyletnek adományozott. Ezen kegyeletos adományokért ez uton mondunk köszönetet az *elnökség*. — A nők otthona gyorsan közeledik a befejezéshez. A nagyközönség érdeklődése egyre fokozódik s alig van nap, hogy egy-egy adomány erről tanúságot ne tenne. Ujabban küldtek: *Hudetz* Ferencné egy varrógép, *Ábray* Gizi két nikkel kávékanna, *Tagányi* Gusztáv egy tintatartó, *Bloch* egy Mária-kép, ifj. *Szalay* Károlyné és *Kabdebó* Jánosné 24 nagy és 17 kis tányér, *Kosztka* Gusztávné 12 kés, villa. Mindezekért hálás köszönetet mond az *elnökség*.

— **Elutazott Ferenc Ferdinánd trónörökös.** *Budapestről* jelentik: *Ferenc Ferdinánd* királyi herceg trónörökös ma reggel 7 óra 55 perckor katonai irodája főnökének, *Bardolff* dr. vezérkari ezredesnek kíséretében visszautazott Bécsbe. A trónörökös fogadására megjelentek a nyugati pályaudvaron *Marx* János, az államvasutak igazgatóságának elnöke, *Boda* Dzsó dr. főkapitány, *Sarkady* Lajos, állomásfőnök és *Schmidt* Ede rendőrfelügyelő. Tíz perccel a vonat elindulása előtt megérkezett az udvari fogat, amelyből *Ferenc Ferdinánd* királyi herceg trónörökös és *Bardolff* dr. ezredes szállottak ki. A trónörökös kegyesen viszonzta a fogadására megjelent urak üdvözlését és beszélgetett *Marx* elnökkel. — Mialatt a trónörökös a peron felé haladt, a közönség *diszkrét éljenzessel* kísérte, amit a fenséges ur barátságos *fejbiccentéssel* köszönt meg. Egy második udvari fogaton *van der Straaten* szolgálattevő kamarás és *Jenikovszky* főhadnagy érkeztek meg. A pályaudvaron a trónörökös sajnálkozását fejezte ki előttük, hogy ez alkalommal a kellemetlen időjárás megfosztotta a *fenséges panoráma élvezetétől*, amelyben Budapesten mindig oly szívesen gyönyörködik. Szíves bucsuvétel után a trónörökös kíséretével együtt kocsijába szállott és pontban 7 óra 55 perckor a vonat a közönség éljenzése közt elrobogott.

— **A nyomorgó könyvelőnek** ujabban Egy emberbaráttól (Arad) 10 korona érkezett kiadóhivatalunkba. Eddigi gyűjtésünk 1126 korona 80 fillér, ehhez jön a mai 10 korona, összesen tehát 1136 korona 80 fillér.

— **Modern ékszerek, műtvs tárgyak** néz, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivőkészletek ezüstből világhírű gyártmányu órák szolid árban beszerezhetők *Igaz Sándor* elsőrangú ékzerésznel Arad, *Andrássy-tér*, *Minorita-palota*. Telefon 321

— **Orvosi körökből.** *Zimmermann* Károly dr., Aradvármegye kórházának igazgató sebész főorvosa labását *Perányi utca* 7. szám alá (Sárosi utca sarok) helyezte át és itt hétköznapokon 2–3 óra között rendel. Telefonszáma 957.

— **Brüll** Nővérek francia és angol divattermék *Rathyánya-utca* 17. szám alatt megnyílt. Elsőrangú ízlés és szabás. 7877

— **Fedák** Igy ír: Tisztelt doktor ur! Mikor abban a rendkívüli szerencsében részesültem, hogy az angol Felsőgek előtt énekelhettem, a Felsőges asszony kérdésére, hogy mivel tüntetem el híres magyar szepőimet, csak annyit feleltem: „Havasi Gyopár Crém“ Felsőg! Gratulálok, mondta Ő kegyesen. És ugyanezt mondom én Önnek. *Fedák* Sári. 5089

— **Kotányi** féle paprika, kávé, tea felülmulthatatlan. Egyedüli elárúsító *Robitsek* József, *József főherceg-ut* 8.

— **5 perc alatt megszüntet** mindenféle főtájást egy eredeti *Kárpáti-féle* fejfájás elleni pastilla, 1 füveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában Arad, *Boros Béni-tér*. 7031

— **Papírfeldolgozó vállalat** *Ingusz* I. és *Fia* Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszoru és cinkorka-dobozok gyártását megkezdi. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatainkat kérni.

— **Uri hölgyközönség** szíves figyelmébe ajánlom *angol és francia női divat* termemet *Karpelesz Irén* *Aulich* Lajos-utca 20. sz. I. emelet. 7225

— **Olvasó közönségünk** b. figyelmét felhívjuk *Fischer Mór* *üveg és lámpaárú cégnek* mai hirdetésére.

— **Női kalapok, kalapdíszek, tollak, selymek, bársonyok** kiárúsítása Arad, *Andrássy-tér* 20. sz. alatt. *Fischer* *Eliz*-palotában, benn az udvarban a *Schweiger* és *Békési-cég* csőd-tömegéből, legnagyobb választék a legújabb bécsi divat szerint mintegy 300 darab őszi, téli, nyári kalapokban. Az üzlet reggeltől estig nyitva mindennap. Az árak egy harmadában adátnak el. *Kiárúsító* *Békési* *Mariska*, a cég egyik volt tagja. 7458

— **Tisztelettel értesitem** a n. é. hölgyközönséget, hogy bevásárlási utamból megjöttem és *magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi őszi és téli modell* *ujdonságokat*. Üzletem régi jó hírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó áraink mellett senki sem versenyezhet velem. *Grünblatt* *Antonia* női kalap divatterme *Szabadság-tér* 11. 1756

— **Uri hölgyközönséget** értesitem, hogy női divattermemet *Rákóczi utca* 7. sz. alá helyeztem, ahol módomyan áll tisztelt megrendelőim igényeit minden fennakadás nélkül leggyorsabban kielégíteni. Tisztelettel *Huppert* *Henrik* női szab. 7450

— **Üzlet áthelyezés miatt** *rendkívüli le szállított árak* *Hegedüs* *Gyula* cégnél Arad, *Andrássy-tér* 15.

— **A legmegbízhatóbbak** a *Messenger-boyok*. Telefon 816.

VÁROS ÉS MEGYE.

Nehézségek az új kórház körül.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 13.

A város közgyűlésén elnöki *Urban* *Iván* főispán jelentette be a törvényhatóság egybegyűlt képviselőinek, hogy véleménye szerint a kórház kérdése elé igen jelentős akadályok gördültek és az összes tényezők legnagyobb jóakarátára lesz szükség, hogy ez a halaszthatatlan és nélkülözhetetlen humanitárius intézmény belátható időközön belül, megvalósuljon. A vármegye alkotmányosságán fordul meg első sorban a kórház sorsa.

A város közgyűlése ma névszerinti szavazással, egyhangulag atengedett az ötemetéből öt holdat és egyhangulag jelentette ki azt is, hogy áldozni óhajt továbbra is, mert a kórház gyors létesítését szükségesnek tartja. A tanács javaslatához képest, a *Spitzer* *Ignác* hagyatéknak egész tömegét atengedi a nagy célra, ha a belügyminiszter hozzájárul az alapító levél szükségessé való átformálásához. *Varjassy* *Lajos* polgármester megbízást kapott, hogy a hagyatékból járadékot húzó rokonokkal haladéktalanul tárgyaljon és hozzon tőlük olyan nyilatkozatot, melyben ezek beleegyezésüket adják ahhoz, hogy a *Spitzer* hagyatéka révén élő jogait Aradvármegye élégtse ki.

Itt akad el azonban az egész nagy korszakos ügy. *Nemess* *Zsigmond* dr. figyelmeztette is a közgyűlést, hogy minden más teendőt megelőzve a kórház létesítéséhez fogjon a törvényhatóság és főleg pedig ne temesse el bizottságokban.

— Teljesen igaza van *Nemess* dr. nak — mondotta a főispán — sürgős, nagyon sürgős a kérdés megoldása és én a magam részéről el is követek mindent, hogy a kórház mielőbb felépüljön. Hálás köszönet a törvényhatóságnak a telekért. De a *Spitzer* alaphól kifizetendő évjáradékok az a gordiusi csomó, melyet nem tudott megoldani. A kormány adni fogja az építési költség ötven százalékát és ennek kieszközölésén *Tisza István* gróf is fáradozik. (Élénk éljenzés.) Honnan vesszük a többi. A vármegye alispánjával ma hosszasan tárgyaltam és ő kijelentette, hogy a járadékok kifizetésére nincs alapja és két százalékos postado emelkedést jelentene, ha a vármegye közönségétől kérné. A polgármester urnak azt proponáltam, hogy a város és a vármegye közösen vállaljanak kötelezettséget a járadékot élvezőkkel szemben, de ő ezt megtagadta. Így alakulván a viszonyok, magam is azt hiszem, hogy a kórház megvalósítása késedelmezni fog.

A közgyűlés szomorúan vette tudomásul a főispán aggodalmas kijelentéseit, de egyelőre most nem határozott, minthogy a vármegyétől kéri a hagyatéki terhek vállalását.

NEUMANN M.

térfi-, fiu- és leánykaruha teleje

Arad.

5111

uri szabó
és kir. udvari és kamarai szabó

Elismert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

Folytatólagos közgyűlés. A törvényhatósági bizottság ma *Urban Iván* főispán elnöklésével tartott közgyűlésében napirendjének csak egyik részét végezte el. Holnap délután négy órakor folytatja ülését és a jövő évi költségvetést tárgyalja.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

== Hanyatló gabonaárak. *Budapestről* jelentik: A gabonatözsde ma a buza, rozs és zab 2 krajcárral olcsóbbodott. Ennek magyarázata nem annyira a békésebb hírekben keresendő, mint az időjárás jobbra fordulása. A nagy esőzés és a hideg ugyanis ezideig nagyon hátráltatta az őszi vetési munkákat, úgy, hogy nagy területek maradtak bevetetlenül. A Bácskában és Torontálban 40 százalékra becsülik a bevetetlen területeket. Az utóbbi napokban ezért volt szilárd a gabonatözsde. Most, hogy az idő megjavult, az elmulasztott vetési munkák pótlását remélik, ami az árak emelkedésének véget vetett. Az üzleti forgalom elég élénk volt, mert a hausse hanyatlomlok sietett magát leledezni.

Budapesti áru- és értéktözsde.

Tájékoztató.

Budapest, november 13

Készárú.

Amerika 1/2 olcsóbb. Kínát, vételkedv korlátolt 18 ezer mm. 5—10 fill. olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 óra zárlat
Buza 1913. áprilisi	11.91—11.92	11.87—11.88
Rozs 1913. áprilisi	0.45—10.46	10.44—10.45
Tengeri 1913. májusi	7.91—7.92	7.89—7.90
Zab 1913. áprilisi	10.98—10.99	10.89—10.90

Az árak 60 kilónként számítva.

Budapesti értéktözsde (nov. 13.)

Magyar hitel	788.50
Osztrák hitel	606.—
4 ^o / _o koronajáradék	84.50
Osztr.-magy.-államvasuti	668.50
Jelzálogbank	412.—
Leszámitolóbank	507.—
Hazai Bank	282.—
Magyar Bank	536.—
Keresk. Bank	3670.—
Rimamurányi	696.—
Salgótarjáni	710.—
Közuti Vasut	654.—
Városi Villamos	371.—

Bécsi értéktözsde (nov. 13.)

Osztrák hitel	605.—
Magyar hitel	787.—
Osztrák-magyar államv.	679.25
Déli vasut	103.75

A Temesvári Eloydtársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben) 912. nov. 13. Buza 75 kilogrammos 20.30—20.40, 76 kilogrammos 20.50—20.60, 77 kilogrammos 20.60—20.70, 78 kilogrammos 20.70—20.80. Rozs (prima) 18.60—18.65, (közép) 18.20—18.20. Arpa (esetűző) 19.70—20.20, (takarmány) 18.50—18.60, Zab (prima) 20.35—20.40, (közép) 19.55—19.65. Tengeri régi, (magyar) 20.20—20.30, (román) régi 20.20—20.30. Burgonya 100 kgr. (tehér) 5.60—5.70, (rózsa) 6.30—6.40.

Felelős szerkesztő:

Boigár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1912. november hó 14-én:

B) Berlet.

B) Berlet.

Sapho.

Színmű 5 felvonásban. Irta Daudet Alfonz. Fordította Ábrányi Emil. Rendező Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Legrand Fanny	Kápolnay J.	Caoudal	Polgár
Jean Gaussin	Keszler	Sancher	Benkőné
Cezár	Várai	La Borderie	Hajdutska
Divonne	Pollinszöc	Hettemané	Harmath J.
Vitalis Irén	Hampel I.	Dore	Faskerly M.
Déchelette	Delli Lajos	Francine	Nagrádi M.

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színapati Ma csütörtökön, 1912. november 14-én:

1. Mozgófénykép-ujság. A legújabb világeemények. — 2. Drágán vásárolt holdosság. Társadalmi dráma az életből 3 felvonásban. — 3. Pali mint szolga. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatólagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. november 14-én:

1. A követ öt leánya. Vigjáték. — 2. Nyári diszgyakorlatok. Természet után. — 3. Krausz bácsi dalcsa. Humoros — 4. Mindent a szerelemért. Dráma három felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérén kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Leszaványodás-gyapapodás

A betegség után étvágytalanság, vagy más ok folytán beálló leszaványodást, minden körülmények között orvosolni kell. Aki ily esetben a Scott fele Emulsióhoz folyamodik, az, amint ezt a tapasztalat már számos esetben bebizonyította, két okból jut hamarabb a célhoz. A Scott fele Emulsió első sorban étvágygerjesztő, tehát nagyobb mérvű táplálékfelvételt idéz elő, ami már magában véve elősegíti a megerősödést. Ezenfelül a

SCOTT féle EMULSIÓ

maga is rendkívül tápláló és ezért gyakran rövid idő alatt szemmel látható erő- és súlygyapapodást idéz elő.

Mint hogy a Scott fele Emulsió kizárólag a legtisztább és legjobb nyersanyagokból készül és hatásában teljesen megbízható, már régóta világszerte ismeretes róla az a tény, hogy a legjobb csukamájolaj Emulsió. 6013

Egy eredeti üveg ára 2 korona 10 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyegget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII, akkor egy gyógyszerárban próbapadagot küldünk

ATLANTIKA TEA RUM

ARAD,
Andrássy-tér 20.

Alkalmi cipő
kedvelt facon
minden
szinben
kapható

Kutányi J. Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Friss élő halak!

pénteken reggel, e hó 15-én, kaphatók lesznek a holdmezési hegyi forrás tógazdaságnak első élő hal szállítmánya először érkezik Aradra

Ezen potykák minden mellékiztól mentesek, finom husuak, izük a legkitűnőbbek. Előre is megrendelhetők, előjegyzéseket elfogad

Dürr Gusztáv

fűszer és csemegekereskedése

Arad, a Városházzal szemben.

Telefon szám 118. 7161

Korányinál

a Szabadságtéren

Mesés öltönyök már 10 K.-tól
Angol felöltők „ 16 K.-tól

Nagy választék téli és szőrme kabátokban
Óriási választék cipőkben és kalapokban.

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiú **cipők,**
vizhatlan

Vadász cipők

Őzi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű
SALAMANDER-CIPŐK.

Egyesüvértben

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Új találmányhoz társ kerestetik 1000 kor. öszszeggel.

A találmány neve:

**I. Egy teljesen önműködő
vizzivattyu,**

mely hidegvíz nyomással működik.

**II. Egy körforgó
dob szivattyu,**

amely a legnagyobb mélységből is
legjobb vizet szolgáltatja a leg-
könnyebb hajtással. 7473

Érdeklődni a feltalálónál:

SIPOS SÁNDOR

műkertész,

ARAD, Dezső-utca 12. sz.

5280—1912. pm. szám.

Hirdetmény.

Nesrera Aladár th. bizottsági tag elhalálozásával a II. kerületben megüresedett törvényhatósági bizottsági tisztségi helyek választás utján leendő betöltését Arad sz. kir. város th. bizottsága 25619/734. 1912. sz. a. kelt határozatával elrendelte.

A megválasztandó bizottsági tagok megbízatása 1913. év december hó 31-ig terjed.

A választás napja 1912. évi november hó 17-én. A választás d. e. 9 órától d. u. 4 óráig fog megartatni. A szavazás titkos, szavazólapok utján történik.

A választás helye a Kazinczy-utcai fiúiskola.

A választás elnöke Reicher Károly; helyettese Kosztka Emil, jegyzője Zupor Andor.

A II. kerületbe a következő utcák tartoznak:

Aulich Lajos, Akác-utca, Alsó-Marospart, Angyal, Aranykéz, Árok-utca, Attila-tér, Bem, Bercsényi, Botond Csalán, Csarorna, Darányi János, Deák Ferenc, Fábrián, Fácán, Félkerék, Flórián, Forray, Fürj, Görbe, Gyár, Hassinger, Határ, Heim Domokos, Ilona, Kálmán, Kazinczy, Knéicz Károly-utca, Kelemen-tér, Kismolnár, Kólcsey, Kőszep, Koszoru-utca (belváros), Labner György, Lajos, Lázár Vilmos, Lipót, Lovarda, Lujza-utca, Magyar (belváros), Margit, Mély, Mocsár, Part (sarkad), Péter, Rákóczy,

Révay, Rövid (sarkad), Rövid (belváros), Sina, Saiacz Gyula-utca, Süveg-tér, Szarvas, Szent István-utca, Szent Péter-tér, Tökölly-tér, Tökölly-utca, Trombita, Új (sarkad), Mikes, Weitzer János, Vadászkiút, Vendel, Vilmos, Virág, Völgy, Zrínyi-utca.

Arad, 1912. évi október hó 26-án.

Varjassy,
polgármester.

Egy 2 középiskolát végzett, 14
évet betöltött ügyes fiú

**nyomdász-tanulónak
felvételik.**

25253—1912.

Hirdetmény.

Arad város kertészeti szabályrendelete a belügyminiszter által jóváhagyatván, annak intézkedései 1913. évi január hó 1-én életbe lépnek.

Ezen szabályrendelet értelmében a városi kertészet a gájl temető kivételével az összes városi temetők sírbeültetését, gondozását és locsolását elvállalni köteles. Az erre vonatkozó megrendelések elfogadásával a városi kertészet és Máté Ferenc, a felső temető gondozására kirendelt segéd-kertész van hivatva.

A megrendelés levelező-lap utján is történhetik.

1913. évi érvénnyel, illetve a visszavonásig, a sírbeültetés díjait a következőkben állapítjuk meg:

Sírhely elsőrendű beültetése 8 korona.

Sírhely másodrendű beültetése 6 korona.

Sírkert elsőrendű beültetése 30 korona.

Sírkert másodrendű beültetése 20 korona.

1 sírhely 1 évi gondozása és locsolása 4 korona.

1 sírkert évi gondozása és locsolása 14 korona.

Sírhely alatt 2-3 m² felületű sírhant, sírkert alatt 20-24 m² területű bármily számú sírhanttal bíró kert értendő.

Többszörös sírhelyért vagy 24 m²-nél nagyobb sírkertért aránylagosan magasabb díjak számíthatnak.

A gondozás és locsolás díjai 1 naptári évre értendők és azokban a rózsáknak betakarása és a növények fagyelleni megvédésével járó munka is beleértetik.

Arad, 1912. október 19.

A városi tanács.

20960—1912. kh.

Hirdetmény.

A nagynéltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369—II/89. szám alatt kelt intézkedésvényével jóváhagyott 12657—884. sz. szabályrendelete alapján azon ház és telek tulajdonosokat kiknek házuk előtt a járda kövezet, vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárót folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 1/2 méter az énnel keskevebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként láttassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 centiméternyi eséssel bírjon.

Köteles továbbá háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkokat telke és háza utca vonalánál hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt u. asítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönböztetve ezen vízlevezető árkokon keresztül a köcsi bejáratnál hidat építeni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendelkezések eleget nem tesznek 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a maros vizállása apadásnak indult ajánlom hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beálta előtt szerezzék be, mert azon szorúos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 1912. évi október hó 16-án.

Sarlot,
főkapitány.

Mészárosok figyelmébe!

Ujszentanna közég tulajdonát képező
jó husban levő 5 (öt) darab kiselejtezt

tenyész-bika

folyó évi november hó 16-án, délelőtt
10 órakor Ujszentannán, a vásártéren

eladatni fog.

Ujszentanna, 1912. november hó 13-án.

Az Előljáróság.

Nem titok többé,

hogy minden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja.
Eltüntet mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

420

Ara egy tégelynek I kor., Ibolya hölgyper I kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitünőbb hatású nyálkaoldó
köhögés és rekedtség elleni szer a
Tussinál cukorka, ára egy nagy do-
boznak 60 fillér és a **Tussinál tea**
á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél
fogva bárki **legszívesebben veszi be.**

gyógyszertárában **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.**

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1912. október 1-től.

Arad-Tótviz.						Tótviz-Arad.						Arad-Temesvár-Jézsefváros.					Temesvár-Jézsefváros-Arad.								
Állomások	Gy.	Szv.	Szv.	Gy.	Tvsz.	Állomások	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Vv.	Állomások	Szv.	Szv.	Vv.	Szv.	Állomások	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.			
Arad ... Ind.	12-47	2-14	4-04	7-08	8-32	11-17	Tótviz ... Ind.	8-16	8-51	10-57	2-05	8-17	Arad ... Ind.	6-15	12-37	4-33	7-10	Arad ... Ind.	6-00	8-50	2-24	9-28	9-28		
Othalom ...	2-26	4-15	6-43	11-32	Gyulafehérv. (6)	4-18	11-18	2-30	8-18	Újarad ... Ind.	6-28	12-49	4-45	7-15	Szentandrás ...	6-20	9-08	2-42	9-28	Szentandrás ...	6-20	9-08	2-42	9-28	
Maroscsicsér ...	2-37	4-24	6-52	11-43	Gyulafehérv. (1)	4-25	11-18	2-35	8-18	Németság ...	6-42	1-05	5-03	7-51	Merczfalva ...	6-38	9-22	2-56	10-58	Merczfalva ...	6-44	9-32	3-06	10-10	
Györök Ménéz ...	2-49	4-37	7-07	12-31	Alvincz ... (6)	4-33	11-32	2-49	9-08	Vinga ...	6-55	1-18	5-19	7-53	Orczfalva ...	6-44	9-32	3-06	10-10	Orczfalva ...	6-44	9-32	3-06	10-10	
Ópálos megálló ...	2-55	4-43	7-17	12-15	Alvincz ... (1)	4-40	11-43	2-53	9-15	Merczfalva ...	7-06	1-29	5-30	7-53	Vinga ...	6-56	9-43	3-17	10-21	Vinga ...	7-11	9-57	3-30	10-55	
Ópálos ...	3-02	4-48	7-22	12-15	Szászváros ...	4-47	12-24	4-06	10-11	Merczfalva ...	7-16	1-40	5-40	8-03	Németság ...	7-11	9-57	3-30	10-55	Németság ...	7-11	9-57	3-30	10-55	
Radnabarska ...	3-07	4-53	7-27	12-20	Piski ... (6)	4-54	12-44	4-21	11-22	Szentandrás ...	7-28	1-53	5-52	8-18	Újarad ...	7-28	10-13	3-47	10-51	Újarad ...	7-28	10-13	3-47	10-51	
M.-Radna (6)	1-21	3-15	5-01	7-45	Piski ... (1)	5-01	12-57	4-37	11-29	Temesvár-Jv. ...	7-45	2-10	6-29	8-28	Arad ...	7-38	10-22	3-56	11-58	Arad ...	7-38	10-22	3-56	11-58	
Milova-Odv. (1)	1-22	3-25	5-11	7-54	Déva ...	5-08	1-25	5-11	12-36																
Konop ...	3-38	5-26	7-44	12-33	Marosillye (1)	5-15	7-11	1-25	5-11																
Marosborsa ...	3-49	5-26	7-54	1-08	Zam ...	5-22	7-11	1-51	5-50																
Soborsin ...	4-06	6-05	8-10	1-28	Soborsin ...	5-29	8-16	2-19	6-23																
Soborsin ...	2-25	4-48	7-01	8-53	Marosborsa ...	5-36	8-16	2-48	7-02																
Zam ...	2-48	4-48	7-01	8-53	Konop ...	5-43	9-15	7-15	2-18																
Marosillye ...	3-14	4-48	7-01	8-53	Milova-Odv. ...	5-50	9-25	7-25	2-53																
Déva ...	3-47	5-11	7-24	9-37	M.-Radna (6)	5-57	9-37	7-25	3-08																
Piski ... (6)	4-00	5-11	7-24	9-37	Piski (1)	6-04	9-44	7-25	3-15																
Szászváros ...	4-07	5-11	7-24	9-37	Radnabarska ...	6-11	9-52	7-25	3-22																
Alvincz ... (6)	4-14	5-11	7-24	9-37	Ópálos ...	6-18	10-00	8-05	3-29																
Gyulafehérv. (1)	5-13	6-11	8-24	10-37	Ópálos megálló ...	6-25	10-14	8-18	3-36																
Tótviz ... (6)	5-35	6-11	8-24	10-37	Györök Ménéz ...	6-32	10-25	8-25	3-43																
					Maroscsicsér ...	6-39	10-33	8-32	3-50																
					Othalom ...	6-46	10-40	8-39	3-57																
					Arad ...	6-53	10-50	8-46	4-04																

Oda.				Arad-Nagykikinda				Viszsa.			
Vv.	Szv.	Vv.	Vv.	Állomások	Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Vv.	Szv.	Vv.
6716	6702	6712	6714	Állomások	6713	6711	6701	6715			
III.	I-III.	I-III.	I-III.		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.			
				Ind. Arad ...	6-55	11-12	3-15				
				Újarad-Kieszentmiklós	5-38	10-57	3-01				
				Zádorlak ...	5-15	10-30	2-40				
				Újbodrog ...	5-58	10-18	2-32				
				Fónlak ...	4-58	10-05	2-21				
				Németszentpéter ...	4-28	9-40	1-58				
				Munar ...	4-18	9-28	1-49				
				Temesnagyfalva ...	4-08	9-13	1-36				
				Perjámos ...	3-52	8-45	1-12	9-17			
				Pészak ...	3-32	8-13	12-48	9-52			
				Lovrin ...	—	7-52	12-51	8-12			
				Nagykikinda ...	—	7-07	11-55	5-32			

Arad-Budapest.							
Állomások	Szv. I-III.	Gy. I-II.	Gy. I-II.	Szv. I-III.	Gy. I-III.	Tvsz. I-III.	Szv. I-III.
Arad ... Ind.	5-09	6-30	8-20	11-42	6-16	4-51	9-24
Sofronya ...	5-28	6-51		11-58	5-08	5-08	9-53
Kürtös ...	5-57			12-11	4-35	5-25	10-37
Lőkősháza ...	5-58			12-26		5-44	10-21
Banhihi major ...	5-58			12-32		5-51	
Országút ...	6-02					5-56	
Kétegyháza ...	6-10	7-15	9-03	12-42	4-59	6-05	10-41
Ujkigyós ...	6-11	7-16	9-04	12-47	5-00	6-25	10-47
Békés-Csaba ...	6-24			1-00		6-11	11-01
Békés-Földvár ...	6-35	7-34	9-23	1-11	5-19	6-11	11-13
Mezőberény ...	6-43	7-35	9-26	1-31	5-22	7-15	11-55
Gyoma ...	6-56			1-44	5-32	8-05	11-58
Mezőtar ...	6-57			1-47	5-35	8-05	11-58
Pusztá-Tenyés ...	7-07	7-55		1-58	5-42	8-20	12-05
Szajoi ...	7-31	8-15	10-06	2-21	6-02	8-18	12-37
Mezőtar ...	7-36	8-22	10-13	2-28	6-08	8-39	12-57
Pusztá-Pó ...	8-01	8-44	10-38	2-58	6-51	9-25	1-05
Szajoi ...	8-02	8-45	10-39	3-06	6-58	9-41	1-16
Szolnok ...	8-24	9-00		3-27		10-15	1-32
Ujssász ...	8-35	9-08		3-38		10-25	1-35
Tápiószecső ...	8-49	9-16	11-09	3-50	7-08	10-37	1-57
Nagykikinda ...	9-07	9-28	11-22	4-06	7-15	10-53	2-14
Kétegyháza ...	9-40	9-35	11-29	4-27	7-23	1-05	2-32
Mezőberény ...	10-08	9-51	11-45	4-49	7-53	2-08	3-05
Békés-Földvár ...	10-05	9-52	11-47	4-51	7-18	2-11	3-07
Békés-Csaba ...	10-20			5-08		2-18	3-22
Ujkigyós ...	10-30			5-20		2-43	3-53
Tápiószecső ...	10-54	10-23	12-16	5-46	8-13	3-15	4-15
Nagykikinda ...	11-11			6-20		4-17	5-17
Tápiószecső ...	11-25	10-44	12-39	6-11		4-10	5-17
Tápiószecső ...	11-39			6-27		4-10	5-17
Mende ...	11-47			6-35		4-10	5-17
Gyömrő ...	11-53			6-41		4-10	5-17
Maglód ...	12-17			7-07		4-10	5-17
Rákos ...	12-23			7-13		4-10	5-17
Kőbánya fel. p. u.	12-30	11-30	1-25	7-18		4-10	5-17
Budapest k. p. u.				7-24		4-10	5-17

Budapest-Arad.							
Állomások	Szv. I-III.	Gy. I-II.	Szv. I-III.	Gy. I-II.	Szv. I-III.	Gy. I-II.	Szv. I-III.
Budapest kpu. ... Ind.	11-25	7-05	7-50	2-00	12-20	5-00	9-30
Kőbánya felső p. u.	11-33		8-01		12-30	5-14	9-45
Rákos ...	11-47	7-21	8-08	2-13	12-38	5-14	9-54
Maglód ...	12-18	7-40	8-35		1-04	5-38	10-29
Gyömrő ...	12-23		8-43		1-21		10-38
Mende ...	12-33		8-51		1-30		10-47
Tápiószecső ...	12-38		9-04		1-45		10-56
Tápiószecső ...	1-03		9-15		1-58		11-08
Nagykikinda ...	1-31	8-19	9-30	3-04	2-23	6-18	11-33
Tápiószecső ...	1-57		9-55		2-44		11-43
Tápiószecső ...	2-07		10-05		2-56		11-53
Tápiógyörgye ...	2-13	8-50	10-19	3-34	3-12	6-45	12-13
Ujssász ...	2-17	8-51	10-23	3-35	3-15	6-38	12-17
Szolnok ...	2-33	9-09	10-45	3-53	3-41	7-05	12-33
Szajoi ...	3-04	9-23	11-09	4-00	4-05	7-15	12-41
Pusztá-Tenyés ...	3-25	9-38	11-25	4-14	4-24	7-22	1-01

Sokféle sósorszeszt

próbált már használni ön is és ha talán még se ért el hatást, úgy tegyen kísérletet a

„TURUL-SOSBORSZESZSEL“

mely minden néven nevezendő külső bántalmakat hátfájást, bagyadtságot, gyöngeséget, reumát, ischiást, fül-, fog- és fejfájást stb. Egyszeri bedörzsölés után megszüntet, az idegeket megerősíti, belsőleg a gyomorfájdalmakat, bélbántalmakat, hasmenést, nehéz légzést, szívbántalmakat, mellfájást megszünteti, ezáltal a közérzetet kellemessé teszi. Ár: kis üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor. 20 fill. Kapható az egyedüli készítőnél:

WAJDITS GYÖRGY

„Turul“ gyógyszerárban, Kápolna- és Lipót-utca sarkán. Azonkívül minden gyógyszerárban, drogeriában és nagyobb fűszerüzletben. 6581

Dougan és Mayer

kárpitos és diszitók

Átél Péter-utca 3. szám.

Elvállalunk e szakmába hívó munkákat, u. m.: angol bőr, ebédlő, szalon és háló butorokat, használt butorok átalakítását.

Lakásberendezések és diszítések a legszolidabb árakon!

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

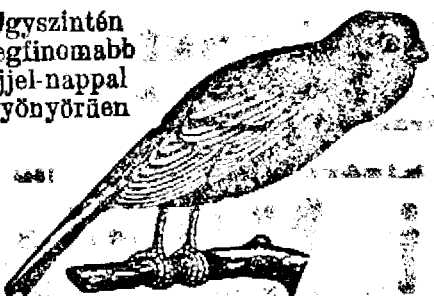
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben.

Egy drótszőrű két éves foxterrier

és 1 sima 2 éves első díjakkal kitüntetve, róka és borz kotorékon, ugyancsak 3 drb. 6 hetes sima foxterrier-kutyák valódi törzskönyvelt angol vér, helyszüke miatt

olcsón eladó.

Ugyancsak leginomabb éjjel-nappal gyönyörűen

éneklő valódi harzi kanárik (1912. évben díjazva) eladó 1 koronától feljebb. 8356

ZIMMERMANN JÁNOS-nál Arad, Deák Ferenc-utca 17. sz.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Hirdetmény.

Az arankavidéki belvízvéd- és levezetési társulat tulajdonát képező Nagyszentmiklóson a templom-utcában levő 114. ö. i. számú házat a f. évi november hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésen hozott határozata értelmében hosszabb időre leendő bérbeadás, vagy eladással értékesíteni kívánja.

A főépület, mely 1898. évben a legszolidabban épült egy emeletes 34 m. utcai homlokzattal, két lépcsőházzal, a beltérek 2040 m² méter, amelyből a főépület alapterülete 550 m² méter, az ugyanakkor épült melléképület alapterülete 85 m² méter.

A földszinti helyiségek a következők: 38 m. szélességű keramit burkolattal ellátott fedett bejárat, 6x5, 5.50+7, 5.30x7, 4.50+7, 4.2x4.5 m. lakószobák. 3 m. széles zárt folyosó, ezzel kapcsolatban 25 m² alapterületű zárt veranda, fürdőszobával, konyhával, mosó-konyhával, cselédszobával, éleskamrával, stb.

Az emeleti helyiségek a következők: 4x4, 4+5.50, 6x5, 11.90x7, 5.30x7, 4.50x6.30, 4.50x4.20, 3x4.50, 5.10x4.50, 3x4.50 méteres szobák, s az egész udvari homlokzat mellett elhúzódó 3 m. széles zárt folyosó.

A bérbeadás, illetve eladásra ajánlott társ. épület szálloda, kávéház vagy bármely nyilvános középület céljaira is csekély átalakítással alkalmas.

A részletekre nézve felvilágosítást ad a társulat igazgatósága Nagyszentmiklóson, s ugyanoda küldendő be folyó évi december hó 4-éig az írásbeli ajánlatok is.

Nagyszentmiklós, 1912. nov. hó 9.

7453.

Társulati igazgatóság.

UJ.

MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára, feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal tartósan, lemoshatatlanul minden nehézség nélkül, előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az eredetétől meg nem különböztethető csak egy üvegből áll, laikus is végezheti a hajfestést.

Arthatatlan nem tartalmaz ólmot nem tartalmaz ezüstöt nem tartalmaz rezet.

Ára 1 korona.

organicus vegyület

Készít:

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON, 1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Bény-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindezenmő legdivatosabb és legtartósabb cipők-ből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre, uri- és női cipész.

Uj himző és lőnyamda üzlet!

Értesítjük igen tisztelt ismerőseinket és a nagy hölgyközönséget, hogy Deák Ferenc-utca 33. alatt egy jól berendezett

himző és előnyomdai intézetet

nyitottunk, ahol is hivatkozva e téren való szakismereteinkre módunkban áll legizlésebb színes, fehér és arany máhímzőket elkészíteni, ugyancsak bármilyen komplikált rajzokat leggyorsabban előállítani.

Elvállalunk teljes keleztyéket legrövidebb idő alatt elkészítésére. 7474.

Szives pártfogást kérünk

Wirtschafter Testvérek.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerárnyakban arany és ezüstneműkben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárnyak

Deutsch Izidor

Óra és ékszerárnyak, Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek. Telefon 488. Telefon 488.

Százvári belvízvezető társulat elnökétől

1014—1912.

Meghívó.

Van szerencsém a Százvári belvízvezető társulat t. érdekelt-ségi tagjait a folyó évi november hó 29-én délután 2 $\frac{1}{2}$ órakor Aradon, a városi széképület I. emeleti tanácstermében tartandó

rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. A választmány előterjesztése, az alapszabályok értelmében szavazati jogosultsággal bíró érdekeltégi tagoknak, vagy ezek meghatalmazottjainak névjegyzéke tárgyában.
2. A földművelésügyi m. kir. miniszterium 24150—1912 sz. leirata, az arad-pécskai csatorna védtöltése után az állami felügyeletért fizetendő átalány megállapítása tárgyában.
3. Ugyanannak 68259—1912. sz. leirata Tomka Emil társulati volt igazgató fizetése címén a társulatnak terhére tett 11,346 K. 65 fillér megtérítése alóli felmentése tárgyában.
4. Ugyanannak 69365—1912. sz. leirata kölcsönpénzből fedezendő társulati munkáknak elhalasztása tárgyában.
5. Ugyanannak 68038—1912. sz. leirata az elnöki tiszteletdíj megállapítása tárgyában.
6. Tótkomlós község és az érdekeltég közös kérvénye a társulati érdekeltégből kibocsátásuk és a járulékok fizetésének kötelezettsége alóli felmentésük iránt.
7. Tornya község kérvénye a kisiratosi csatornarendszeren iszapoló zsillipek építtetése iránt.
8. Királyhegyes község kérvénye a „Folyó ér” szabályozása tárgyában.
9. A választmány előterjesztése az építési alap terhére — hét évi időtartamra — vízmester alkalmazása iránt.
10. Igazgatói javaslat a tulfizetések kiigénylítése körül felmerült költségek fedezésére 5% levonása tárgyában.
11. Számvizsgáló bizottság megalakítása.
12. Társulati 1913. évi költség-előirányzat.
13. A körös-risza-marosi árm. és belvízszab. társulat elnökének megkeresése, a két társulat közti létrejött „Eryezség” alapján megosztott kölcsönöknek a hitelező intézeteknél leendő szétválasztása ügyében.
14. Nikolics Döme közgyűlési tag indítványa a szokásos évi drágasági pótléknak a folyó évre engedélyezése tárgyában.
15. Netáni indítványok és javaslatok.

Aradon, 1912. évi november hó 12-én.

Dr. Jegesi Károly, s. k.
társulati elnök.

7467

Uj! Sláger 1912. Uj!

D. R. G. M. No. 526081.

Ujévi humoros lapok

eddig még nem látott fajtában. Minden lap egy sláger, felülmúlhatatlan humoros és szenzációs. A legkisebb küldemény is jól válogatott és minden egyes lap borítékban van.

Egyedárusítás csak nekünk van. Képviselők minden helyen kerestetnek

10 eredeti minta 75 fillér beküldése mellett. 25 darab 1 korona. 50 darab 1 kor. 75 fillér. 100 darab 3 korona. Utánvétellel 50 fillérrel több. Bármily országbeli levélbővegeket fizetésül elfogadunk.

7469

Habighorst & Co. Bochum I. W. Postschliessfach 149.

5280—1912. pm.

Hirdetmény.

Chirke Vilmos th. b. tag elhalálozásával az I. kerületben megüresedett th. bizottsági tagsági hely választás útján leendő betöltését Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottság 25618/734—1912. szám alatt kelt határozatával elrendelte.

A megválasztandó bizottsági tag megbízatása 1913. évi december hó 31-ig terjed.

A választás napja 1912. évi november hó 17-ike. A választás d. e. 9 órától d. u. 4 óráig fog megtartatni. A szavazás titkos, szavazólapok útján történik.

A választás helye a városháza délkeleti földszinti kisterme. A választás elnöke dr. Steinhard Mór, helyettese dr. Priegi István jegyzője: dr. A. ge. István.

Az I. kerületbe a következő utcák tartoznak:

Andrássy-tér, Árpád-tér, Asztalos Sándor, Aczél Péter, Besze János-utca, Bocskay-tér, Boczkó-utca, Boros Beni-tér, Csernovist Péter, Chorin Áron, Damjanich, Eötvös-utca, Erzsébet királyné-körút, Fa-utca, Falerakóhely, Farkas, Hajo-utca, Hal-tér, Háromvörös-, Hunyadi utca, József főherceg ut, Jókai-tér, Könyök-utca, Luther-utca, Maros-utca, Gróf Apponyi Albert-ut, Ovár-tér, Petőfi-, Radnai-, Simonyi-utca, Szabadság-tér, Szél, Szekeres. Szent Pál, Tabajdy Károly, Tehén (belváros), Téli, Thököly-Imre-utca, Városház-tér, Vörösmarty. Zoltán-utca, Aradvár. Arad, 1912. évi október hó 26.

Varjassy,
polgármester.**Szalkai Arminné**

hímző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női, férfi- és gyermek kelen-gyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, első-rendű kivitelben készülnek. 5283

Szines és fehér hímzések, ugyiszintén fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Hímzett maderaváson zsebkendők nagy választékban 160 fillérért kaphatók.

Hímző és fehérnemű-varró gépek fizetés-sel felvételnek.

Értesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a

Forray-utcában levő

mészáros- és hentes üzletben

a mai naptól kezdve az alanti előnyárákért lehet a legjobb minőségű husokat venni és pedig:

1-ső rendű hizott marha-hus eleje kg.-monként	1 K 44
Leves husok: hátulja	1 K 60
Pecsenye husok kg. ja	1 K 76
Sertés hus: karaj kg.	2 K —
Sertés hus más részek-ből kg.-monként	1 K 84
Fiat. borju hus eleje kg.	1 K 92
Fiat. borju hus hátulja 1 kg.	2 K 40
Szalonna és zsír kg.	1 K 84

Szives pártfogást kér

7438

FARKAS GYÖRGY.

Porszívógépek,

park-tisztítók, villany főzőedények és vasalók, villanyberendezések, villanycsillárok, dynamogépek, villany-motorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél

Aradon,

Salacz-utca 2. szám.

6111

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizmódokban szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen megvalósult!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökere eltávolítására. — Egyszerű beecetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfűvekből előállított gyomorcsabályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A főtájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabban) 1 korona.

Kapható mindenfelé!

1045

Rozsnyai Mátyás

gyógyszertárában

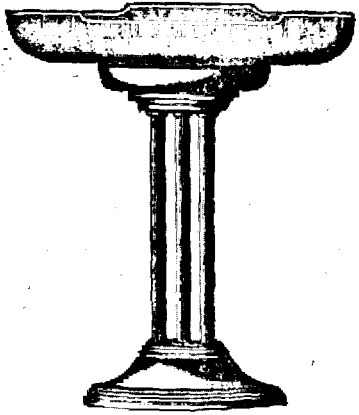
Arad, Szabadság-tér.

Alkalmi eladás! Kiköltözés miatt

összes raktáron levő áruk mai naptól rendkívüli olcsó árakban lesznek elárusítva

FISCHER MÓR üveg, porcellán, lámpa és diszműáru üzletében
Aradon, Andrassy-tér 20. szám alatt.

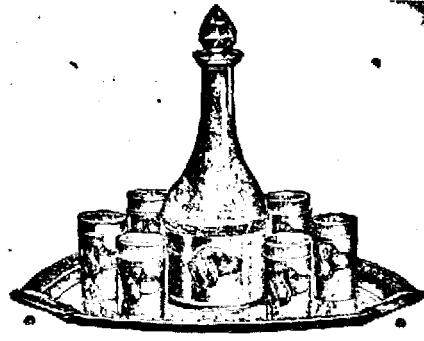
7228

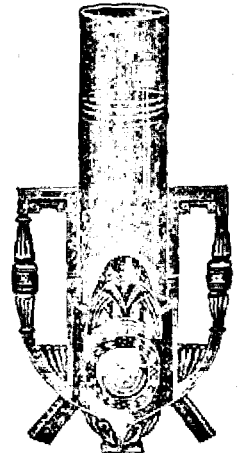
Chinaezüst gyümölcs-állvány
(Aufsatz) kristály-üveggel K 9-60

Elsőrendű chinaezüst 6 személyes
teakészlet belül aranyozva K 96

6 személyes chinaezüst likőr
service K 28

Chinaezüst virágváza
csiszolt üveggel K 9

Finom csiszolt poharak, boros 10, vizes 12 fillér. Kérem kirakataim és üzletben levő feltűnő olcsó áraink megfigyelését.
Legnagyobb képkeretezési műhely **Petroleum- és villanycsillárokból nagy választék. Telefon 568.**

**Déli gyümölcs és
zöldség árucsernok**

november hó 1-én

megnyílt

a Marosparti Áruház mellett

Asztalos Sándor utca 5. sz.

és naponta friss házi kenyér kap-
ható. Tisztelt vevőközönség be-
ses pártfogását kéri tisztelettel

Dupák Jánosn^o.

Krón Lénárd

építész és építőmester

tervező és vállalati
irodája

Arad, Salacz-u. 6.

harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett
kegyezéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben
nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sé-
relme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek akik a hitelesítő bizott-
ságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyiben azokhoz egy-
szerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak
az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál elvehetik

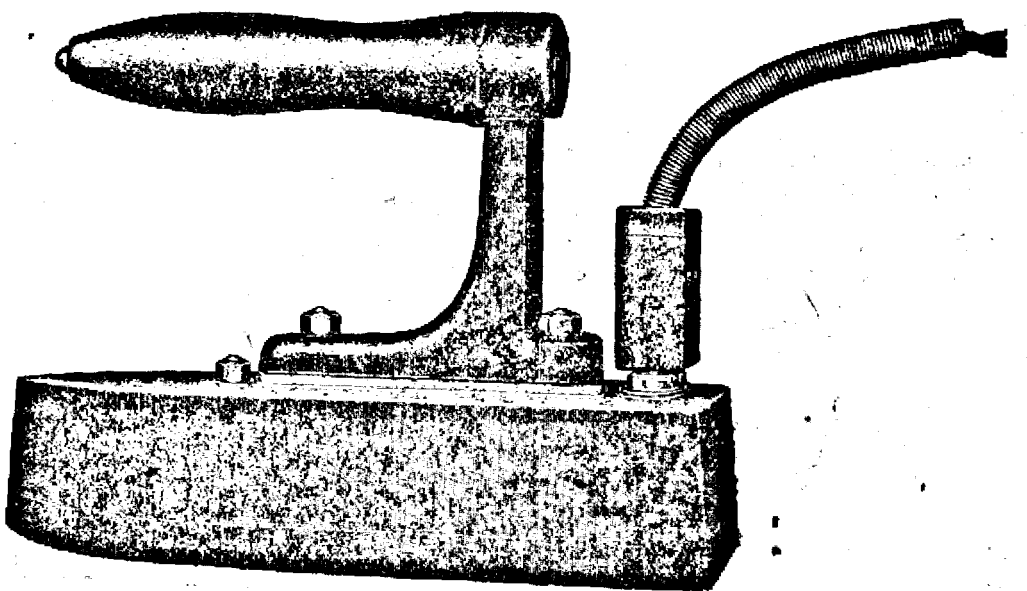
A kir. jbiróság tkvi ható ág — Nagyhalmagy, 1912. nov. 8.

Kovács József s. k.
járásbíró.

7461

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE.

**Villany csillárok dus
választékban. Parkett
tisztítók, porszívó gé-
pek s villany motorok.**

**Villanyvasalók, villany
főző edények olcsó
áron kaphatók:**

Kalmár József-nél

Arad, Salacz-utca 2. szám. 6429

Hirdetmény.

Vidra község telekkönyve birtokszabályozás következtében átala-
kított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre
az 1886. XXIX. tc., az 1889. XXXVIII. tc. és az 1891. XVI. tc. a
tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892.
XXIX. tc.-ben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyes-
bítésével kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közre:

1. hogy mindazok akik az 1886. XXIX. t.c. 15. és 16. §-al
alapján ide értve e §§-oknak az 1889. XXXVIII. t.c. 5. és 6. §-ában
és az 1891. XVI. t.c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit és vala-
mint az 1889. XXXVIII. t.c. 7. §-a és az 1891. XVI. t.c. 15. §. b)
pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t.c.
22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e vég-
ből törlési keresetüket (6) hat hónap alatt vagyis 1913. évi május hó
31. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert
az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított
törlési kereset annak a harmadik személynek aki időközben nyilván-
könyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok akik az 1886. XXIX. t.c. 16. és 18. §-ának
eseteiben ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.c. 5. és 6.
§-ában foglalt kiegészítéseit és a tényleges birtokos tulajdonjogának
bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak írásbeli ellenmon-
dásukat hat (6) hónap alatt, vagyis 1913. évi május hó 31. napjáig
bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert e en meg nem
hosszabbítható záros határidő eltelte után ellenmondásuk többé figye-
lembe vételni nem fog;

3) hogy mindazok akik a telekkönyvi átalakítás tárgyában tett
intézkedések által, nem különben azok, akik az 1. és 2. pontban kö-
rül írt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.c. szerinti eljárás és ennek
folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat
bármely irányban sértve vélik ide értve azokat is, akik a tulajdonjog
arányának az 1889. XXXVIII. t.c. 16. §-a alapján történt bejegyzését
sérlemesnek vélik, e tekintetben felszólalásukat hat (6) hónap alatt
vagyis 1913. május hó 31-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen
meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor
közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jöhiszemű

Ezen rovatban minden szó egy-
mari beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh.-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegben a műveg előír — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közlendő. Levélbeli megkereséseknél (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban kihúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kérésére díjlanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

ELLÁTÁS.

Intelligens urimőnél

1—2 fiatal ember jó házikosztot, esetleg teljes ellátást kaphat Forray-utca Hunyadi-palota, földszint baira. Bővebbet a házmesternél. 7448

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A nagyérdemű

vidéki és helybeli közönségnek ajánljuk az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetének saját készítményű férfi, női és gyermekcipőit, amely olcsó áron beszerezhető. Ugyazint mértékutáni rendelések elfogadhatók. Elismeretlegjobb anyag: alakját nem veszti. Szabadság-tér 14., a „Piros csizmához.” 6591

Vessék

egy valódi foxi kutyát. Csakis 6—10 hetes, foltos, him kölyök kutyája legyen. Jelentkezni lehet szombatig naponta déli 1 óráig „Vadászkürt” szálloda portásánál. 7480

Házulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papírkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Valódi kölni vizek

ruha, haj, fog, és parketta kefék, ugyazint francia gumi különlegeségek kaphatók jól és olcsón Róna Jenő cégnél, Andrássy tér 18. sz. Telefon 233. sz. 3291

Rum compositio

jó házi rum előállítása Vojtek és Welsznál. III-711

Eladó légszuszakályha.

Egy teljesen új 50 köbméter fűtőképesseggel bíró Rávai fele gázakályha reflektorral 45 koronaért eladó Solyimos Testvéreknél, Kötöcsy-utca 6—7. 7398

1 koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő na tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkere fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatatlan. Gutóri Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon. 1224

ALKALMAZÁST NYER.

Gabonatüzetemben

keresek 3—4 középiskolát végzett gyakornokot. Weisz Adolf, Ujarad. 7441

Keresek

egy kiszolgáló leányt, vagy férfit üzletem részére, kik e szakmában működtek, előnyben részesülnek. Első Gyulai Kenyérgyár, Thököly-tér 8. 7486

Fiatal vaskereskedő segéd

azonnali belépésre felvétetik, fűszer szakmában jártasok előnyben részesülnek. Román nyelv tudása megkívántatik. Ajánlatok Friedmann és Szenes, Csermő címre kéretnek. 7455

Fűszerkereskedő segéd

helybeli engross üzletben felvétetik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelígre a kiadóba küldendők. 7477

Tisztességes bolti szolgáló

felvétetik Herz és Spitzernél, Nádor-utca. 7485

Egy 2 középiskolát

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiú nyomdászat-tanulónak felvétetik.

INGATLAN.

Legelőtor 28.

Kasza-utca sarokház 284 □-öl telekkel, előnyös feltételekkel, szabad kézből eladó. — Értekezni: Herkules Motorfűrés Vállalatnál, Kossuth-utca 9. 7447

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes varrónő

kosztüm- és ruhavarrást elfogad. Házhoz is elmegy. Teleki-utca 11. szám ajtó 9. 7462

ÜZLETEK.

Egy jó menetelő

szatócs üzlet azonnal eladó. Bővebbet Ferenc-tér, Karolina-utca 1. szám, az új polgári iskola mellett. 7325

Szálloda,

az állomás közvetlen közelében 12 berendezett szobával és vendéglővel átadó. Felvilágosítás nyervehető Illein Miksa pálinka kereskedésében, Boros Béni-tér 8. 7478

KIADÓ LAKÁS.

Karolina-u. 8. sz.

alatt 4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 7256

Egy butorozott szoba

és több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek azonnal kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 7011

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép világos és modern szoba azonnal. Ugyanott egy szép utcai szoba konyhával. Bővebbet ugyanott. 6400

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Welsz biztos szereivel érhető el. III-711

Posta-

csomag feladási

utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.

nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

KÜLÖNFÉLE.

Ha hull a haja,

hasznájon magyar haj-perolint Vojtek és Welsztől. III-711

Krausz Paulin

színházépület, első aradi 112000 kötetből álló kölcsönkönyvtárába magyar, német, francia és angol újdonságok nagy számban beérkeztek. Ugyanitt minden folyóirat, divattlap bérletben és egyenként kapható. Telefonszám 511. 4541

Női kezek

polására legjobb a Vojtek és Welsz készítmítője. III-711

India fogszépek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutóri Földes Kelemen gyógyszerháza és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrés vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzfűtőt 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyazintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük és gyertyánfát kártya-ten kívül legolcsóbb árban betuvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól eszik

a hiszója, adjon neki Vojtek és Welsz hírneves állat tápporából. III-711

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám 810

2881 Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig. Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszerárnyak Farkas Streicher J. Arad, Tököly-ter 1. sz. 2021

Jó egészségének

fenntartására hasznájon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkínzóbb fájdalom-nélküli gyomor tisztító házisszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utalással 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4076 ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.